កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្ដី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
INSTITUT BOUDDHIQUE

ឆ្នាំទី ២៤ ខែសីហា លេខ ៨

ព.ស. ២៤៩៥_គ.ស. ១៩៥២

កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្ដី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ

ពោះពុម្ពផ្សាយអំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

វែ្ផកសាសនា	បញ្ជីរឿង	ទំព័រ

វែ្ផកសាសនា

ព្រះពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសចិន .... លោក ប៉ាយ - ប៊ុក ៥៦៣

ធម៌សង្គ្រោះ .... ព្រះមហា ឡាប ៥៧៣

វិសាខធម៌ .... ព្រះមហាឧត្ដមវិជ្ជា កែ - អៀន .. ៥៨១

វែ្ផកអក្សរសាស្ត្រ

ការបណ្ដុះនិស្ស័យ (តមក) .... ព្រះមហាឧត្ដមវិជ្ជា ប៊ុង - ប៉ម ... ៥៨៧

រឿងសាមកុក (តមក) .... ឧកញ៉ា នូ - កន ៥៩៧

រឿងអារ័ក្សថ្លែងរឿងម្ដេញប្រាំ (តមក) .... លោក ប៉ាយ - ប៊ុក ៦០៩

រឿងស្នេហាជាតិ (តមក) .... លោក គង់ - លឹម ៦១៤

រឿងប៉ូលនិងវីរ៍ស៊ីនី (តមក) .... លោក ផេង - ជ្រីវ ៦២២

កំណត់និងប្រវត្តិការណ៍

ព្រះថេរៈពីររូបនិមន្តមកពីលង្កាទ្វីប ទៅទស្សនា

ខេត្តសៀមរាប .... ព្រះមហាឧត្ដមវិជ្ជា កែ—អៀន .. ៦៣២

បញ្ជីរាយនាមចៅអធិការដែលតាំងថ្មី (តមក). ក្រសួងធម្មការ ៦៣៩

មួយឆ្នាំមាន ១២ សៀវភៅ — ជំឡែជារ ១៨៣រ.០០

KAMBUJASURIYA

Revue religieuse et littéraire éditée par l'Institut Bouddhique.

TABLE DES MATIÈRES

PARTIE RELIGIEUSE

		Pages
Le Buddhisme en Chine	*M. Ray-Buc*	563
Dharmasangrob	*Vén. Lach*	573
Visâradadharma	*Vén Ker-Œun*	581

PARTIE LITTERAIRE

Education morale (suite).......	*Vén. Pœung-Pam*	587
Histoire de SAMKOK (suite)	*Oknha Nou-Kan*	597
Les vingt cinq récits du Mauvais Génie (suite)	*M. Ray-Buc*	609
L'Amour de la Patrie (suite)....	*M. Kong-Lim*	614
Paul & Virginie (suite).......	*M. Phéng-Chrieu*	622

NOTES ET CHRONIQUES

Voyage à Siemréap de deux religieux de Ceylan	*Vén. Ker-Œun*	632
Nomination des nouveaux Chau-adhikar (suite)	*Ministère des Cultes*	639

Prix d'abonnement annuel comprenant (12 numéros:) 18$00

ព្រះពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសចិន

លោកឃ៉ាយ-ប៊ុកក្រមការ ក្រុមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ .

រៀបរៀង

១.— ប្រទេសចិនមុនព្រះពុទ្ធសាសនា: មានព្រះភិក្ខុខ្លះបាននិមន្តទៅផ្សាយព្រះពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសកាស្មីរ រួចបានផ្សាយទៅប្រទេសចិន? ។

កាលពេលនោះ ប្រទេសចិនមិនទាន់និយមកាន់សាសនាអ្វីពិត-ប្រាកដ លទ្ធិដែលប្រជាជននិយមកាន់នោះ គឺ:

១ — ជំនឿខាងភូតបិសាច (លទ្ធិភូតនិយម) បើតាមសៀវភៅ ជី-គីង និងគម្ពីរបុរាណចិន ច្រើនមានពោលអំពីការគោរពអ្នកតានៅភ្នំ, ទន្លេ, ស្ទឹង, រុក្ខជាតិ, ។ល។

នៅសៀវភៅ កិយាយូថា: "ពួកភូតនោះ គឺជាជីវសត្វមិនចេះបរិភោគអាហារ តែមិនចេះស្លាប់" ។

អ្នកប្រាជ្ញ លៀង-សេ ពោលថា: "នៅលើខ្នងភ្នំមានបិសាចមួយយ៉ាងហៅថា "សិន" ពួកសិននោះ បរិភោគខ្យល់ ផឹកទឹកសន្សើម; ហទយវត្ថុ ដូចជាប្រភពនៃជ្រោះភ្នំ, ទម្រង់ប្រទង់ទ្រាយដូចស្រីក្រមុំ; តែគ្មានកាមតណ្ហា គ្មានជំរេក . . . " ។

២ — ជំនឿខាងភូតបិសាចល្អនិងភូតបិសាចអាក្រក់ ។

បើតាមសៀវភៅចាំង-ហៃ គីង ដែលលោកលេអុងជីរុសទី បាន ប្រែមកជាភាសាបារាំងថា: "មានភូតបិសាចពិសេសស្ថិតនៅតាមភ្នំ ជាច្រើន ហើយមានរឿងរ៉ាវខាងពិធីផ្សេងៗ ជាកិត្តិយសចំពោះបិសាច មួយៗ គឺសែនបាយ, ស្រា, សម្លាប់សត្វ, មានតាំងគ្រឿងបណ្ណាការ, រចុំ សាសនា, កីឡាផ្សេងៗ នឹងភ្លេងដង្ហែផ្ទ្រឹបុមហោស្រព" ។ មាន បិសាចល្អអោយសុខ (ប្រហែលជាទេវតា?) បិសាចអាក្រក់អោយទុក្ខ ។

៣.— លទ្ធិអនន្តអាទិទេវគតិ ការយល់ថាមានអាទិទេពច្រើន (polythéisme)

បើតាមសៀវភៅ ចាន់ ហៃ-គីង ខាងលើថា: "នៅសម័្តវង្ស ជៀវ មានសៀវភៅអក្សរសាស្ត្រចិន ព្រមទាំងសៀវភៅបុរាណពោល ថា ប្រជាជនចិនគោរពទេវតាជាច្រើន, ទេវតានៅលើមេឃ លើផែនដី នឹងមនុស្សទេវតាឬមនុស្សទេព, មេឃទុកជាទេវតាមួយអង្គ មានអានុភាព អស្ចារ្យហើយស្ថិតនៅពីលើទេវតា, ភូត, បិសាច, អារក្សទាំងអស់" ។ មេឃនេះ រូបរួមនឹងព្រះធរណីបង្កើតជាធម្មជាតិគ្រប់យ៉ាង ព្រះរាជឱង្ការ ជាអ្នករចនាទូវជោគវាសនាសត្វហើយប្រគល់រង្វាន់ ឬជាកំណត់កម្ម ។ មេឃជាគ្រួសារកលមានព្រះអាទិត្យ ព្រះចន្ទ្រ តារា ជាដើម ជាព្រះ រាជបរិវារ ។ ព្រះធរណីមានភេទជាស្រី ហើយត្រួតត្រាខាងបិសាច ដែលស្ថិតនៅតាមស្ទឹង, ទន្លេ, ភ្នំ ។ល។

លោកឡាមេរេស អ្នកនិពន្ធសាសនាប្រទេសចិននឹងទីបេត៍ពោលថា: "ពិធីបុណ្យទាំងប៉ុន្មាន គឺរដ្ឋ ជាអ្នកចាត់ចែង មានរដ្ឋមន្ត្រីម្នាក់ជាប្រធាន ត្រួតត្រាលើពួកមន្ត្រីតូច-ធំក្នុងពិធីនោះ ។ ព្រះអធិរាជ តែមួយព្រះអង្គ គោរពព្រលឹងមហាមេឃ, មហាក្សត្រិយ៍បន្ទាប់គោរពព្រលឹងព្រះធរណី ហើយបូជានូវផ្លែឈើ ពួកមន្ត្រីធំៗ គោរពទេវតាទាំងប្រាំដែលនៅគ្រប់គ្រងគ្រួសារ ។ល។ " ។

"ព្រះមហាក្សត្រចិន ពីបឋមសម័យគោរពព្រលឹងដីដូនជីតាដែលហៅថាច័ងទី" ។

"តាមឯកសារចិន, ព្រះមហាក្សត្រពីបឋមសម័យ មានមួយអង្គ ធ្វើខ្ទម អង្គទីពីរ ភ្ជួរ, អង្គទីបី សិល្ប នឹងសន្តិភាព, អង្គទីបួន ក្សេត្រកម្ម, អង្គទីប្រាំ នគរនឹងគ្រឿងសស្ត្រាវុធ, អង្គទីប្រាំមួយ ទ្រង់ផ្ដើមគោរពខ្មោច, បិសាច, អង្គទីប្រាំពីរ ទ្រង់បេះរបៀន, មន្ត, អាគម, សម្រាប់គស្ងូននឹងខ្មោចបិសាចទាំងនោះ, អង្គទីប្រាំបី គោរពសពនៅក្នុងបូបដ្ឋាន, អង្គទីប្រាំបួន ទ្រង់បានយកវិទ្យាលេខជាប្រមុខ .." ។

"ប្រវត្តិសាស្ត្រចិនសម័យបុរាណ ២០០០ ឆ្នាំមុន គ.ស. ។ ដំបូង មានព្រះមហាក្សត្រមួយអង្គទ្រង់ព្រះនាមយ៉ាវ ទ្រង់បានព្យាយាមរក្សាសន្តិភាពក្នុងគ្រួសារ រៀបចំដាក់មន្ត្រីតាមរបៀបនឹងសេចក្ដីសាមគ្គីចំពោះប្រទេសផ្សេងៗ .." ។

“ព្រះមហាក្សត្រយ៉ាវទ្រង់បានតែងតាំងលោកជុន ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយបានរៀបសមរេសនឹងព្រះរាជបុត្រីទាំងពីរព្រះអង្គ ដែលឥឡូវគេទុកជានាងទេវធីតាក្រោទន្លេ ទាំងពីរនៃប្រទេសចិន ។ ដល់ព្រះមហាក្សត្រយ៉ាវទិវង្គតទៅ, ព្រះមហាក្សត្រជុនសោយរាជ្យតមកជាលំដាប់ ហើយទ្រង់បានចាត់ការរៀបចំខាងក្រុមព្រះនគរបាល ។ តមកលោកមេទ័ពយូបានសោយរាជ្យ ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍យូ ដើម្បីនឹងធ្វើឲ្យប្រជាជនកុំឲ្យគោរពអ្នកតា, បិសាច, ខ្មោច, អសុរកាយ ទ្រង់បានឲ្យពួកវិចិត្រករគូរលើថូដី រូបបិសាចមានទ្រង់ទ្រាយអាក្រក់អស្ចារ្យ ហើយធ្វើឲ្យពួកគេពេញខាងខ្មោចនោះថយអានុភាព, ទ្រង់បានរចនាក្សេត្រកម្ម ឲ្យចំរើនប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ដោយជីកព្រែក ...” ។

“លំដាប់ពីព្រះអធិរាជទាំងបី មានសន្តតិវង្សហ៊ានឹងចាំង សោយរាជ្យក្នុងសន្តតិវង្សនីមួយៗ ៤០០ ឆ្នាំពី ២.២០៥ ទៅដល់ ១.៧៦៦ មុន គ.ស ពី ១.៧៦៦ ទៅដល់ ១.១២២ មុន គ.ស. ។ សន្តតិវង្សហ៊ាបានចែកដីឲ្យគ្រួសារ, គ្រួសារនីមួយៗបានកាប់គាស់ដីនោះផលពាក់កណ្តាលសម្រាប់គ្រួសារ, ផលពាក់កណ្តាលទៀតសម្រាប់មហារាជ ...” ។

ការបដិវត្តន៍នៃប្រទេសក្នុងសម័យនោះ គឺ មកពីច្បាប់ក្សេត្រកម្មមួយយ៉ាងនឹងការតស៊ូរវាងគ្រូមន្តអាគម នឹងបណ្ឌិតខាងអក្សរសាស្ត្រ: ជនកនៃសន្តតិវង្សចាំងទ្រង់បានទំនុកបំរុងចម្រៀងពួកក្សេត្រករ ; ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រោយសន្តតិវង្សនេះ ទ្រង់នៅជាបុត្តមូលគ្រូមន្តអាគម ហើយទ្រង់និយមលទ្ធិគោរពភូត, បិសាច, ព្រះមហាក្សត្រអង្គនេះ ទ្រង់ព្រះនាមចៅ ស៊ូយ ព្រះអគ្គមហេសីព្រះនាងមេយ៏ ទ្រង់បានបាត់ឲ្យវះពោះនារីមានគភ៌ ដើម្បីនឹងទ្រង់ព្រះតម្រិះទូវការចលនាពងនៅក្នុងស្បូនស្ត្រី . . . ។

" សន្តតិវង្សជៀវសោយរាជ្យ ពីឆ្នាំ ១ ១២២ ទៅដល់ ៨៧៨ មុន គ.ស. ។ ជនកនៃសន្តតិវង្សនេះគឺព្រះបាទវូ-វ៉ាង បានព្យាយាមរបនាប្លាប់គ្យត្រកម្ម ឲ្យបានចំរើនព្រមទាំងវែងវែញកប្រទេស នៅពេលស្ថានមានកង់ទ័ពប្រចាំទៅវិញ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យប្រជាជនគោរព ទេវតា, ខ្មោច, បិសាច និងគ្រូមន្ត, អាគម, តែព្រះអង្គទ្រង់ស្ថាបនានូវបិសាចល្អហៅថា "កេន", ជាបរិវារព្រះអធិរាជ ហើយជាបច្ចាមិត្តនឹងបិសាចអាក្រក់ហៅថា "គួយ"? ។

៤– ទស្សនវិជ្ជាគឺ: មួយជាមូលហេតុដ៏សំខាន់លំដាប់តមក ទើបប្រទេសចិនមានអ្នកប្រាជ្ញ, បណ្ឌិត ឬ វិញ្ញូជន មានឡៅ-ស៊ឺ ១, កុងហ្វូង-ស៊ឺ ១, ម៉េង-ស៊ឺ ១? ។

ក) ឡៅ-ស៊ឺ បដិសន្ធិនៅឆ្នាំ ៦០៤ មុនគ.ស. នៅក្នុងព្រះរាជអាណាចក្រស៊ូ (ខេត្តហូណាន់) ហើយអនិច្ចកម្មនៅឆ្នាំ ៥០០ មុន គ.ស. លោកបានប្រព្រឹត្ត "តាវ" នូវគុណធម៌ លោកបានសរសេរសៀវភៅមួយនាម "តាវ-តឹក-គិញ" ។

នៅកថាភាគ ៤២ នៃសៀវភៅនេះ ពោលថា: "តាវជាហេតុឲ្យកើតមួយ, មួយជាហេតុឲ្យកើតពីរ, ពីរជាហេតុឲ្យកើតបី, បីជាហេតុឲ្យកើតសត្វនិងសង្ខារគង់គត ។

តាវបើតាមពិចារណាប្រៀបធៀបនឹងព្រះពុទ្ធសាសនាគឺធម្មពុទ្ធ ។ តាវជាទីពឹងនៃសត្វលោក, ជាឃ្លាំងធម៌នៃមនុស្សដែលមានគុណធម៌ ។ មនុស្សដែលស្គាល់ "តាវ" មានចិត្តស្មើចំពោះការជោគជ័យ ឬ ចាញ់, ចំរើន ឬ វិនាស, សរសើរ ឬ និន្ទា, មិនរំភើបញាប់ញ័រ . . . ។

គតិបណ្ឌិតគឺឲ្យស្គាល់ខ្លួនឯង; អ្នកណាដែលឈ្នះ គុណវិបត្តិ, អ្នកនោះទុកជាអ្នកមានពលភាព, អ្នកណាដែលគ្មានលោភ, អ្នកនោះហៅថា អ្នកមានទ្រព្យ. ធ្វើល្អចំពោះសត្វ តែកុំរង់ចាំទទួលផលឬកម្រៃ, នេះហៅថា គុណធម៌ដ៏ខ្ពស់ . . . ។

១) កុងហ្វូ-ស៊ឺ បដិសន្ធិនៅឆ្នាំ ៥៥០ មុន គ.ស. ៥០ ឆ្នាំ ក្រោយបណ្ឌិត ឡៅ-ស៊ឺ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បដិសន្ធិឆ្នាំ ៦២២ មុន គ. ស., សួរគាល្ដាឆ្នាំ ៦៥០ មុន គ. ស. ពីតាគ័រ ពីឆ្នាំ ៦០៨ ទៅដល់ ៥៧២ មុន គ. ស); កុងហ្វូ-ស៊ឺ ទទួលមរណភាពនៅឆ្នាំ ៤៨០ មុន គ. ស. ។ លោកជាទស្សនវិទូ ល្បីល្បាញនៅប្រទេសចិន, បានទុកនាមឲ្យប្រជាជនចិនធ្វើសក្ការៈគោរពបូជាលុះសព្វថ្ងៃ; លោកបានសរសេរសៀវភៅច្រើន គឺ :

១.– ជីគីង សៀវភៅកាព្យថ្លែងអំពីសកម្មភាពនៃពិធីផ្សេងៗ តាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី,

២.– លី-គីង សៀវភៅទំនៀមទម្លាប់,

៣.– ឯកសារព្រះអធិរាជ មានកថាភាគ១០០,

៤.– សៀវភៅតិកនិកពណ៌នាអំពីវិជ្ជាផ្សេងៗ ឬសិល្បៈក្នុងសម័យនោះ ៗ លោកបានចារិកទុកនូវសុភាសិតមានខ្លឹមសារផ្អែមឆ្ងាញ់ដែលយើងបានជួបដឹងឃើញ;

“ធម្មជាតិធ្វើឲ្យគ្រួសារនៅក្រោមបង្គាប់បញ្ជាមាតាបិតា, ឲ្យសង្គមនៅក្រោមអធិបតីភាពមនុស្សឧត្តម ។ ទាំងនេះធ្វើឲ្យយើងយល់ថា ត្រូវបណ្ឌិតជាអ្នកត្រួតត្រាពីព្រោះបណ្ឌិតមានចរិយាហួសមនុស្សសាមញ្ញ ។

“ចិត្តខន្តីក្នុងមជ្ឈដ្ឋានដោយប្រាសចាកសេចក្តីក្រោធខឹងគឺជាគុណធម៌ដ៏ឧត្តម ។ តែមជ្ឈដ្ឋាននិមួយ ៗ មានលក្ខណៈផ្សេងគ្នាទៅតាមកាលៈទេសៈ ។

“ឧត្តមបុរសកើតទុក្ខព្រោះធ្វើការកុសលមិនបាន, តែឥតមានព្រួយ, បើអ្នកដទៃមិនស្គាល់លោក ។

ហ្វាន់-ចេសួរលោកកុងហ្វង-សឺថា “គុណធម៌នៃមនុស្សជាតិគឺអ្វី?” លោកទស្សនវិទូតបទៅវិញថា: “ស្រឡាញ់មនុស្សទាំងអស់” ។

"ឧត្តមបុរសក្រឡេកទៅមនុស្ស ដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រទាំងបួន ដូចបងប្អូនសាច់ឈាមជាមួយ ។

"ការប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកដទៃ គឺត្រូវធ្វើឲ្យដូចខ្លួនយើងមានបំណងចង់ឲ្យគេប្រព្រឹត្តចំពោះខ្លួនយ៉ាងណាដូចនោះ នេះជាលទ្ធិមនុស្សជាតិ, វិធាននៃជីវភាពគឺយើងត្រូវប្រព្រឹត្តខ្លួនយើង ដូចជាអ្នកដទៃបំណងនឹងប្រព្រឹត្តមកលើយើង ។

ក្រៅពីសុភាសិត, លោកកុងហ្វូ - ស៊ឺ បានពន្យល់ថាទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីជាបទបញ្ញត្តិនៃមហាមេឃ, តែលោកថាត្រូវធ្វើចិត្តសន្តោសចំពោះគ្រូនេះ, ប្រពៃណីសំខាន់បំផុតគឺពិធីសែនដូនតា ។

លោកបានកាន់ទុកមាគារបស់លោកបីឆ្នាំ តែលោកមិនបានពណ៌នាអំពីជីវភាពបរលោក, មានគេសួរលោកថា: "អ្វីមរណភាព?" ។ លោកឆ្លើយតបវិញថា: "បើគេមិនអាចដឹងបានថាអ្វីជីវភាព គេក៏មិនអាចដឹងថាអ្វីជាមរណភាពដែរ" ។

ចំពោះភូត, បិសាច, ខ្មោច, អារក្ស, អ្នកតា . . .ល. . នឹងកម្មិកភាពនៃចាំងទីគីលូ បានសួរលោកទស្សនវិទូនេះថា: តើត្រូវបំរើ ឬ គោរពភូតបិសាចនោះយ៉ាងណាខ្លះ? ។ លោកតបទៅគីលូវិញថា: "បើគេមិនអាចបំរើនូវមនុស្សជាតិបាននៅឡើយ, ហេតុម្តេចក៏ចង់ទៅបំរើភូត, បិសាចឯណោះទៅវិញ" ។

នៅសៀវភៅ " លីលី " លោកពណ៌នា អំពីពលីកម្មនៃព្រះអធិរាជ ចំពោះមហាមេឃ នឹងព្រះធរណី, ព្រះអង្គម្ចាស់ចំពោះទេវតា, មន្ត្រីថ្នាក់ទីបីចំពោះវត្តទេវតា . . . ។

គ) មិន-ស៊ី ប្រទេសចិនសមតិនាម កុងហ្វូង-ស៊ីជាសទ្ធបុរសទី ១ លោកមិន-ស៊ីជាសទ្ធបុរសទី២; លោកបដិសន្ធិឆ្នាំ ៣៩៨ មុន គ. ស. មរណកាលឆ្នាំ ៣១៤ មុនគ. ស. ។ បណ្ឌិតនេះ កើតក្នុងសម័យជាមួយនឹងទស្សនវិទូក្រិកប្លាតុងនឹងអារីស្តូត" ។

លោកបានប្រមូលលទ្ធិលោកកុងហ្វូង-ស៊ីនឹងលទ្ធិឡៅ-ស៊ី មករួបរួមជាលទ្ធិមួយទៀត បែបជាលទ្ធិទស្សនវិទូក្រិក សូក្រាតទៅវិញ ។

" ធម្មជាតិនៃមនុស្សនាំឲ្យមនុស្សប្រព្រឹត្តនូវបាប, តែបាបមិនមែនជាធម្មជាតិនៃមនុស្សទេ . . . ។

" មិនមែនព្រះអធិរាជទេ ត្រូវមានសិទ្ធិតែងតាំងនូវព្រះរាជានុសិទ្ធ, ទ្រង់ត្រូវមានព្រះរាជប្រតិភូចំពោះមហាមេឃនឹងព្រះធរណី ។ មហាមេឃអាចឲ្យធន្នៈបានចំពោះការព្រមព្រៀងនូវប្រជារាស្ត្រ . . . ។

" មហាមេឃទតឃើញបានចំពោះតែចក្ខុប្រជារាស្ត្រ: មហាមេឃទ្រង់ព្រះសណ្តាប់បានចំពោះតែសោតបសាទប្រជារាស្ត្រ . . . ។

"ប្រជាក្រ្ត គឺជាសភាពប្រកបដោយសេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងពិភពលោក, បន្ទាប់មក គឺទេវតារក្សាព្រះធរណី; ព្រះអង្គម្ចាស់ទុកជាថ្នាក់មិនជាប្រយោជន៍សំខាន់ប៉ុន្មានទេ . . . ។

"គ្មានសភាពខុសគ្នាទេ ចំពោះការពិឃាតមនុស្សនឹងដាវនឹងរដ្ឋាភិបាលអយុត្តិធម៌ ។

"ចំពោះចិនគ្មានវណ្ណៈទេ គ្មានឋានន្តរៈសង្គមទេ . . . ។

"មនុស្សមានពីរបែប គឺមនុស្សធ្វើការនឹងប្រាជ្ញា ១ មនុស្សធ្វើការនឹងដៃ ១; ជនទីមួយ ត្រួតត្រា, ជនទីពីរចិញ្ចឹមជនទីមួយ គឺជាច្បាប់សាកលលោក . . . ។

៤.– ពួក-តាវ-តេ្យ នឹងពួកបណ្ឌិតផ្សេងៗ ក្នុងប្រាំសតវត្សរ៍មក តាំងពីលោកកុងហ្វូ-ស៊ី និងលោកឡៅ-ស៊ី អនិច្ចកម្ម ទៅដល់សម័យដែលព្រះពុទ្ធសាសនាមកប្រតិស្ឋាន ជាផ្លូវការនៅប្រទេសចិន, ពួកប្រកាន់លទ្ធិទាំងពីរបានបែងចែកប្រទេសចិនជាពីរផ្នែក ។ នៅសន្តតិវង្សជៀវពី ១.១២២ ទៅដល់ ២៦៩ មុន គ.ស. ពួកបណ្ឌិតបានស្ថាបនាប្រទេសចិនទៅជារបៀបសហរដ្ឋ និងពួកកាន់លទ្ធិ "តាវ" គេបោះបង់លែងកប់អាន ហើយគ្មានសកម្មភាពចំពោះកិច្ចការសាធារណៈសោះឡើយ ។

(មានត)

ធម៌សង្គ្រោះ

របស់ព្រះមហា ឡាប វត្តន្ទមុនីរាម ក្រុងភ្នំពេញ

ទេសនាផាក់វិទ្យុឃោសនសព្ទនៃប្រទេសកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃ ១៥ កើតខែអស្សុជ
ឆ្នាំជូតសំរឹទ្ធិស័ក ព.ស. ២៤៩១ (១៨-១០-៤៨)

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ខ្ញុំព្រះករុណា សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ នឹងព្រះសង្ឃ ដោយសេចក្ដីគោរព ជាសង្ខេបតែប៉ុណ្ណោះ ។

លំដាប់ពីនេះទៅ អាត្មាភាព នឹងប្រារព្ធសំដែងព្រះសទ្ធម្មទេសនា ដូចតទៅនេះ ៖

ទានញ្ច បេយ្យវជ្ជញ្ច អត្ថចរិយា ច យា ឥធ
សមានត្តតា ច ធម្មេសុ តត្ថ តត្ថ យថារហំ ។
ឯតេ ខោ សង្គហា លោកេ រថស្សាណីវ យាយតោ
ឯតេ ច សង្គហា នាស្សុ ន មាតា បុត្តការណា
លភេថ មានបូជំ វា បិតា វា បុត្តការណាតិ ។

វេលានេះ អាត្មាភាព បានដកស្រង់ព្រះពុទ្ធដីកាមួយកន្លែង ដែលមានមកក្នុងគម្ពីរទីឃនិកាយ ត្រង់សិង្គាលោវាទសូត្រ យកមក

សំដែង ដើម្បីថ្វាយដល់ទ្រង់នឹងអស់លោកអ្នកសាធុសប្បុរសទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកប្រតិបត្តិក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ជាហេតុធ្វើខ្លួនឲ្យដល់នូវអរិយ-ធម៌ ដែលជាធម៌របស់ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ មានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាដើម ។

សមដូចធម្មភាសិត ដែលបាននិពន្ធទុកខាងដើមថា ទានញ្ច បេយ្យវជ្ជញ្ច ។ល។ បិតា ក៏ បុត្តការណា ដូច្នេះជាដើម ប្រែថា ធម៌សម្រាប់សង្គ្រោះរបស់មនុស្សក្នុងលោកមាន ៤ យ៉ាង គឺ: ១– ទាន, ២- បេយ្យវជ្ជ, ៣– អត្ថចរិយា, ៤– សមានត្តតា ។

ទីងលើកយកមាតិកាខទី ១ មកអធិប្បាយជាបុព្វភាគ ឲ្យឃើញថា ការឲ្យនូវវត្ថុដែលគួរឲ្យ មានវត្ថុសម្រាប់ទទួលទាន ទីងវត្ថុសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាដើម នេះឈ្មោះថាទាន; ប៉ុន្តែទាននេះ មានច្រើនយ៉ាងគឺ មានក្នុងព្រះសូត្រ ១០, ព្រះវិន័យ ៤, ព្រះអភិធម្ម ៦, តែបើបំប្រួញរួបរួមនូវទានទាំងអស់នោះឲ្យខ្លីចុះមក ដើម្បីជាសេចក្តីងាយកំណត់កត់សំគាល់ចាំបាននោះ មានត្រឹមតែពីរយ៉ាងគឺ: អាមិសទាន ១ ធម្មទាន ១ ។

ការចែកនូវភោគទ្រព្យរបស់ខ្លួន ឲ្យដល់មនុស្សកំសត់ទុគ៌តអនាថា ឬសមណព្រាហ្មណ៍ដែលបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ឬបូជាដល់មាតាបិតា ដែលលោកមានគុណចំពោះបុត្រាបុត្រីទាំងអស់គ្នា នេះហៅថា អាមិស-ទាន ។

បើចែកទៅតាមអ្នកឲ្យមានពីរយ៉ាង គឺ: ១– សង្ឃទាន, ២– បាដិបុគ្គលិកទាន; មាតាបិតាចែកទ្រព្យសម្បត្តិដល់កូនប្រុសស្រី មានសំពត់អាវដីស្រែចម្ការ គោក្របីជាដើម ឈ្មោះថាបាដិបុគ្គលិកទាន ឬហៅថា អសាធារណទាន ។

ទាយកឲ្យទេយ្យវត្ថុរបស់ខ្លួនដល់បុគ្គលដទៃ មិនចំពោះមុខថាព្រះថេរអង្គនេះអង្គនោះដូច្នេះជាដើម ឈ្មោះថាសង្ឃទាន ឬហៅថា សាធារណទាន ។

ឯធម្មទាននោះ បានដល់ការចែករំលែកនូវធម្មវិន័យ ដែលខ្លួនបានរៀនចេះចាំមកហើយ គឺត្រូវប្រៀនប្រដៅណែនាំបុគ្គលដទៃ ដែលល្ងិតល្ងង់ទៅជាងខ្លួន ឲ្យបានដឹងនូវធម៌ដែលអាចធ្វើខ្លួនឲ្យបានទទួលយកនូវសេចក្តីសុខក្នុងលោកទាំងពីរ ពុំនោះសោតដូចជាមន្ត្រីធំ-តូច ដែលជាអ្នកចេះចាំច្បាប់ក្បួនរបៀបការងារលោក ត្រូវប្រដៅណែនាំដល់អាណាប្រជានុរាស្ត្រ ដើម្បីធ្វើជាតិរបស់ខ្លួនឲ្យឡើងកាន់អារ្យធម៌មិនសង្កត់សង្កិនរឹបជាន់ដោយឥស្សរភាពរបស់ខ្លួនទេ នេះហៅថាធម្មទាន ។ បើបុគ្គលមានសង្គហធម៌ទី ១ ដក់ជាប់ក្នុងចិត្តហើយ ទោះបីគ្រហស្ថបព្វជិត មន្ត្រីធំ-តូច ក៏អាចធ្វើខ្លួនឲ្យជាទីពឹងអាងនៃជនដទៃបាន, នេះជាសង្គហធម៌ទី ១ ។

កាលបើឲ្យតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែមិននិយាយពាក្យពីរោះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តផង ទោះបីឲ្យច្រើនក៏ដូចជាឲ្យតិច ព្រោះមិនពោលវាចាពីរោះផ្អែមចំពោះ

អ្នកផងដែលទទួលយកទេយ្យវត្ថុនោះ បានជាព្រះឈ្មោះមារជាម្ចាស់ទ្រង់សំដែងនូវបេយ្យវជ្ជ ជាសង្គហធម៌ទី ២ ។

បើបុគ្គលណាជាអ្នកមានវាចាពីរោះផ្អែម គួរឲ្យពេញចិត្តគាប់ចិត្តដូចជាមាតាបិតា ហៅបុត្រាបុត្រី អានាង ម៉ែ នាងដូច្នេះ ជាហេតុធ្វើចិត្តកូនឲ្យស្រឡាញ់រាប់អានដោយសារពាក្យនោះផង ឬកំពៅហួយហៅរកបាវព្រាវ ដោយសំដីទន់ភ្លន់ពីរោះផ្អែម ជាគ្រឿងធ្វើអ្នកបំរើនោះឲ្យស្មោះស្ម័គ្រចំពោះខ្លួន អាចបំរើខ្លួនឥតគិតនឿយហត់សោះ បើជាពួកក្រុមរាជការវិញ ត្រូវពោលពាក្យពក់ទាក់តាមឋានៈ តាមជាន់ ស្គាល់ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ កាលបើមន្ត្រីណាមានវាចាដ៏សភាពរាបសាដូច្នេះ ជាគ្រឿងពូតផ្គុំគតួនសេចក្តីល្អរបស់ខ្លួនផង ជាឧបាយធ្វើឲ្យរាស្ត្រស្រឡាញ់ផង បើទឹងទៅឈរនៅទីណា ជាទីរាប់អានបូជារបស់អាណាប្រជានុរាស្ត្រ បុណ្យស័ក្តិទៀតសោតក៏ឡើងដោយផលដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តល្អ ចុះបើមនុស្សមានសំដីដូវប្រែស្ទីងទ្រគោះបោះបោកអសុរោះ ដោយអំណាចឥស្សរភាពរបស់ខ្លួន កុំថាឡើយតែគ្រឿងបូជា ដោយហោចទៅសូម្បីតែឈ្មោះក៏មិននឹកផង បើបែកខាងបព្វជិតវិញ ត្រូវនិយាយពាក្យឲ្យសមរម្យតាមភាពជាសមណៈគេទ មិននិយាយញុះញង់ពាក់ដោតត្លុកកំប្លែងលេងសើចក្អាកក្អាយដូចជាគ្រហស្ថនោះទេ ទើបរាប់ថាបេយ្យវជ្ជ ជាសង្គហធម៌ទី ២ ។

ការឲ្យទីឯទិយាយពីរោះ ជាគុណសម្បត្តិដ៏សំខាន់មែនហើយ តែបើជាមនុស្សមើលបំណាំ មិនធ្វើកិច្ចធុរៈអ្វីមួយដែលជាប្រយោជន៍ដល់ពួកគ្រួសារញាតិមិត្តកូនចៅទេ ជាហេតុធ្វើអំពើនោះ ឲ្យអន្តរាយសាបសូន្យបាត់បង់ទៅវិញជាមិនខាន ឬក៏តាំងនៅដែរ តែមិនបានជាប់នៅយូរឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម្ដេចព្រះបរមសាស្ដាចារ្យ ទ្រង់សំដែងអត្ថបរិយាយ ជាសង្គហធម៌ទី ៣ ។

បើបុគ្គលណាមួយ ជាអ្នកធ្វើនូវអំពើដែលជាប្រយោជន៍ដល់ជនដទៃ ដូចយ៉ាងមាតាបិតាជួយធ្វើកិច្ចធុរៈ កូនប្រុស-ស្រី មានសង់គេហស្ថានឲ្យជាដើម ឬក៏ពួកបណ្ឌិតដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ បានរៀនចេះចាំព្រះពុទ្ធវចនៈច្រើន ហើយខ្វនាន:ប្រៀនប្រដៅដល់គ្រហស្ថដែលមិនទាន់មានទាន សីល ភាវនា ឲ្យមានទាន សីល ភាវនាឡើង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីពួកក្រុមនាហ៊ីនពជការធំ តូច ដែលជាអ្នកចេះចាំច្បាប់ក្បួនបែកខាងផ្លូវលោកច្រើន ក៏ត្រូវតែណែនាំពួកកស្ត្រដែរ ឬក៏ពួកកស្ត្រចូលទៅប្ដឹងក្ដីក្រសួងផ្សេងៗ ត្រូវជួយយកការសាផង មិនត្រូវសង្កត់សង្កិនអ្នកម្ចាស់ឲ្យខូចប្រយោជន៍ ហើយស្រឡាញ់ពេញចិត្តអ្នកម្ចាស់ដែលបង់ស្រន់ដោយទេព្រត្យនោះទេ ការធ្វើចិត្តជាអសប្បុរសដូច្នេះ មិនមែនជាឧបាយធ្វើប្រទេសជាតិមាតុភូមិឲ្យឡើងកាន់វឌ្ឍនធម៌ឡើយ មានតែបង្ខិចបំផ្លាញជាតិ ឬធ្វើជាតិរបស់ខ្លួនឲ្យធ្លាក់ថោកទាប បើបុរសស្ត្រី មន្ត្រីធំ-តូចឯណា

លះបង់នូវអំពើដែលធ្វើទៅមិនសម្រេចប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃទេ ត្រូវកុំធ្វើ តែត្រូវធ្វើអំពើដែលជាប្រយោជន៍វិញ ទើបរាប់ថា អត្ថចរិយា ជាសង្គហធម៌ទី ៣ ។

ការឱ្យនឹងនិយាយពីរោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ ជាការប្រពៃណាស់ហើយ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើខ្លួនឱ្យស្មើក្នុងកុសលធម៌ទាំងពួង ឬប្រព្រឹត្តខ្លួនឱ្យស្មើដល់ជនដទៃ ទើបអាចអប់រំនូវសេចក្តីល្អនោះឱ្យរឹងរឹតតែឋិតថេរយឺនយូរតទៅទៀត ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម្តេចព្រះលោកនាថសាស្តាចារ្យ ទ្រង់សំដែងនូវសមានត្តតា ជាសង្គហធម៌ទី ៤ ។

បើបុគ្គលឯណាធ្វើខ្លួនស្មើចំពោះបុគ្គលដទៃ មិនសំដែងអាការក្អេងក្អាងក្រអឺតក្រទមជាអ្នកសភាពរបស់ គួរឱ្យអ្នកផងក្រឡេកមើលទៅតែងស្រឡាញ់រាប់អានដោយបុកពោមារយាទរបស់ខ្លួន ដូចយ៉ាងពួកញាតិមិត្តដែលមានវ័យតិចជាង ប៉ុន្តែមានយសសក្តិបរិបូណ៌ដោយភោគទ្រព្យសម្បត្តិបរិវារ ត្រូវគោរពកោតក្រែងដល់ក្រុមញាតិមិត្តដែលមានវ័យចំរើនជាង ជាឧបាយមួយយ៉ាង ដែលអាចតាំងវង្សត្រកូលឬញាតិមិត្តឱ្យមានសេចក្តីសុខសាលស្មោះស្ម័គ្រឥតមានល្អៀងឡើយ ទាំងមាតាបិតារបស់ខ្លួនទៀតសោត ក៏រីករាយសប្បាយចិត្តដោយសារកូនបេះគួរសមផងពុំនោះសោតដូចពួកពជការ ត្រូវប្រព្រឹត្តខ្លួនឱ្យស្មើក្នុងកុសលធម៌ទាំងពួងជាគ្រឿងដំកល់ខ្លួនឬដំកើងខ្លួនឱ្យល្អក្នុងលោកទាំងពីរ ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវ

ធ្វើខ្លួនឲ្យស្មើ ចំពោះពួកបណ្ដាស្ត្រីដែលមានវ័យចាស់ជាងខ្លួន មិនត្រូវធ្វើក្អេងក្អាងត្រាបសង្កត់ជនដទៃ ដោយអានុភាពរបស់ខ្លួនទេ ការដែលតាំងខ្លួនមានសភាពបែបនេះ ជាហេតុធ្វើខ្លួនឲ្យជាទីរាប់អានរបស់មហាជនមិនខានឡើយ ទើបរាប់ថា សមានត្តតា ជាសង្គហធម៌ទី ៤ ។

សង្គហវត្ថុទាំង ៤ យ៉ាងនេះ មានក្នុងសន្ដានៃបុគ្គលណាហើយ អាចយកយោងបុគ្គលនោះឲ្យឡើងកាន់ឋានៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ឬជាឧបាយឲ្យកើតសាមគ្គីធម៌ គឺសេចក្ដីព្រមព្រៀងគ្នាជាពួកក្រុមផង ប៉ុន្តែសង្គហធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ដែលដុះដាលកើតមានឡើងក្នុងសន្ដានៃបុគ្គលនីមួយៗ មិនមែនកើតឡើងឯងៗទេ លុះណាតែអាស្រ័យគ្រឿងផ្សំ គឺការសិក្សារៀនសូត្រទើបកើតឡើងបាន មិនមែនតែផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាទេ សូម្បីផ្លូវលោកក៏ដូចគ្នាដែរ សមដូចព្រះបរមពុទ្ធោវាទថា:

យោគា វេ ជាយតេ ភូរិ អយោគា ភូរិសង្ខយោ

«ប្រាជ្ញាកើតឡើងព្រោះគ្រឿងផ្សំ ការអស់ទៅនៃប្រាជ្ញា ព្រោះខ្វះគ្រឿងផ្សំ» ។

ហេតុនេះ យុវជន កុមារ-កុមារីទាំងឡាយ ត្រូវខំស្វះស្វែងរៀនសូត្រលេខនព្វន្ត អក្សរសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មានឲ្យមាំមួនឡើង ដើម្បីកពូនប្រាជ្ញារបស់អ្នកផង និងធ្វើប្រទេសជាតិមាតុភូមិរបស់អ្នកឲ្យឡើងកាន់វឌ្ឍនធម៌

ផង ព្រោះថាក្នុងស្រុកប្រទេសណា មានមនុស្សសិក្សារៀនសូត្រច្រើន ស្រុកប្រទេសនោះ តែងមានសេចក្ដីចំរើនជានិច្ច ។

បើប្រាសចាកការសិក្សារៀនសូត្រហើយ កុំថាឡើយតែការកសាងជាតិ ដោយហោចទៅ សូម្បីតែសេចក្ដីចិញ្ចឹមជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនក៏លំបាកដែរ បើយុវជនកុមារកុមារីណា ឃើញសេចក្ដីវិនាសនិងសេចក្ដីចំរើនដូចពណ៌នាមកខាងលើនេះ ត្រូវប្រឹងប្រែងក្នុងការរៀនសូត្រឲ្យមុតមាំមិនត្រូវខ្ជិលច្រអូសឡើយ ។

អាត្មាភាពសំដែងមក ក្នុងធម៌សង្គ្រោះទាំង ៤ យ៉ាង ព្រមទាំងលើកគាថាយកមកជាពស្ដុតាង ក៏សន្មតថា ចប់ តែប៉ុណ្ណេះ ។

ធម្មទេសនានុភាវេន និច្ចំ ហោន្តុ សព្វទា ដោយអានុភាពនៃធម្មទេសនានេះ សូមពុទ្ធបរិស័ទនឹងជនរួមជាតិ ព្រមទាំងជនរួមលោកទាំងឡាយ កុំឲ្យមានទុក្ខសព្វកាល ឯវំ ។

ចប់

វិសារទធម៌

ព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជាកែ-អឿន វត្តព្រះព្រហ្មរតន៍

ទេសនានៅមន្ទីរព្រះដាក់ កាលពីថ្ងៃចន្ទ ១៥ កើតខែផល្គុន ឆ្នាំថោះ ត្រីស័កព. ស. ២៤៩៤
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១០ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៥២ ។

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

វេលានេះ អាត្មាភាពនឹងសំដែងវិសារទធម៌ គឺ: ធម៌ធ្វើឲ្យមានសេចក្ដីក្លាហាន ដើម្បីជាសណ្ដាប់ដល់សប្បុរសទាំងឡាយ ដូចមានសេចក្ដីតទៅនេះ :–

ធម្មតាមនុស្សដែលកើតមកក្នុងពិភពលោកនេះ ទោះបីក្រុមបុគ្គ ណាមួយ ដែលនឹងធ្វើកិច្ចការអ្វីគ្រប់យ៉ាងសម្រេចទៅបាន ក្នុងផ្លូវលោកនឹងផ្លូវធម៌ ត្រូវអាស្រ័យសេចក្ដីក្លាហាន ឬសេចក្ដីអង់អាចក្នុងកិច្ចការទាំងនោះៗ ទើបកិច្ចការនោះៗ សម្រេចទៅបាន ។ ឯធម៌ដែលសម្រាប់ធ្វើសេចក្ដីក្លាហានឲ្យកើតឡើងបាននោះ ហៅថា វិសារទធម៌ៗនោះព្រះបរមគ្រូ ទ្រង់សំដែងទុកក្នុងគម្ពីរអង្គុត្តរនិកាយបញ្ចកនិបាតថា មាន ៥ ប្រការគឺ :

១ — សទ្ធា *ការជឿរបស់ដែលគួរជឿ ។*

២ — សីល *ការរក្សាកាយវាចាឲ្យរៀបរយ ។*

៣— ពាហុសច្ច ភាពជាអ្នកបានស្តាប់បានរៀនច្រើន ។

៤— វីរិយារម្ភ ការព្យាយាមមុតមាំ ។

៥— បញ្ញា ការដឹងរបស់ដែលគួរដឹង ។

ធម៌ទាំង ៥ ប្រការនេះ ជាធម៌ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីក្លាហាន. គប្បីជ្រាបសេចក្តីអធិប្បាយដោយការប្រតិបត្តិព្រះធម៌វិន័យ ជានិទស្សន: ដូចតទៅនេះ :-

១ - សទ្ធា សេចក្តីជឿជាក់ក្នុងចិត្ត គឺជឿថាព្រះធម៌នោះជា និយ្យានិកធម៌ នាំសត្វឲ្យផុតចាកទុក្ខបានពិតហើយមានគុណានុភាព អាចគប់គ្រងរក្សាអ្នកប្រតិបត្តិមិនឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងវិអាក្រក់ ព្រមទាំងជឿក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនថា ការប្រតិបត្តិនោះខ្លួនអាចនឹងប្រតិបត្តិបាន, ទាំងជឿថាសេចក្តីសុខនោះសោតខ្លួនក៏បានព្រោះការប្រតិបត្តិនេះ, មិនមែនបានព្រោះផ្លូវដទៃឡើយ, កាលបើមានសេចក្តីជឿទាំងពីរប្រការដូចពោលមកនេះហើយ, លំដាប់នោះសេចក្តីរីករាយក្នុងកុសលរមែងកើតឡើង អាចដឹកនាំការប្រតិបត្តិធម៌វិន័យនោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានមិនរួញរា បើទុកជាមានទំនាស់ចូលមកពាំងក្នុងចន្លោះខ្លះ ក៏អាចផ្ចៀតសេចក្តីពាំងនោះៗបានដោយមិនញាញើតឡើយ ។

សេចក្តីនេះ គួរជ្រាបដូចបុគ្គលដែលរាប់អានខ្សែកឬខ្សែចង្កេះ ។ ខ្សែកឬខ្សែចង្កេះដែលចងនៅត្រង់ក ឬត្រង់ចង្កេះរបស់គេ គេប្រកាន់

ជឿថា អាចការពារខ្លួនគេបាន សូម្បីមានហេតុណាមួយកើតឡើង គេក៏មិនញញើតរួញរាអាខ្លាចសោះឡើយ ។ នេះព្រោះតែសេចក្ដីជឿរបស់គេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សទ្ធាលោកទើបចាត់ថាជាធម៌ធ្វើសេចក្ដីក្លាហានប្រការមួយ ។

២ – ចំណែកសីល មានសេចក្ដីអធិប្បាយថា: បុគ្គលដែលមានកាយវាចារៀបរយ គឺវៀរចាកអំពើអាក្រក់ដោយកាយនិងវាចា រមែងជាមនុស្សស្រុភាពបសា បើទុកជានៅក្នុងទីណា ឬទៅក្នុងទីណា ក៏រមែងធ្វើអ្វីមិនរួញរា មិនញញើតចំពោះអ្នកណាទីមួយឡើយ តែងមានសេចក្ដីក្លាហានជានិច្ច សូម្បីចូលទៅក្នុងសមាគមនានា ក៏រមែងមានសេចក្ដីអង់អាច មិនខ្លាចទោសឯណាទីមួយ មិនក្រែងគេនិន្ទាក្នុងសេចក្ដីប្រព្រឹត្តនៃខ្លួន ។ ព្រោះហេតុនេះ សីលលោកទើបចាត់ថាជាធម៌ធ្វើសេចក្ដីក្លាហានប្រការមួយ ។

៣ – ពាហុសច្ចៈ បើពោលដោយប្រភេទ បានដល់ពាហុសច្ចៈ ២ យ៉ាង គឺអាគារិកពាហុសច្ចៈ=ភាពនៃការសិក្សារៀនសូត្រច្រើនជារបស់គ្រហស្ថ ១, អនាគារិកពាហុសច្ចៈ = ភាពនៃការសិក្សារៀនសូត្រច្រើនជារបស់អ្នកបួស ១ ។ ការសិក្សារៀនសូត្រវិជ្ជាសាស្ត្រផ្សេងៗ ក្នុងផ្លូវលោក គឺ នីតិសាស្ត្រ (វិជ្ជាខាងច្បាប់) វេជ្ជសាស្ត្រ (វិជ្ជាខាងពេទ្យ) យុទ្ធសាស្ត្រ (វិជ្ជាខាងទាហាន) យន្តសាស្ត្រ (វិជ្ជាខាងគ្រឿងចក្រ)

សិល្បសាស្ត្រ (វិជ្ជាខាងហត្ថកម្មធ្វើវត្ថុផ្សេងៗ សម្រាប់ប្រើប្រាស់) ប៉ុណ្ណោះជាដើម ហៅថា អាគារិកពាហុសច្ចៈ ឬហៅថា ពាហុសច្ចៈ ផ្លូវលោក ដូច្នេះក៏បាន ។

ការសិក្សារៀនសូត្រក្នុងផ្លូវធម៌ បានដល់ការរៀនព្រះបរិយត្តិធម៌ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គឺព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីឲ្យចេះដឹងយល់ច្បាស់លាស់ ក្នុងផ្លូវធម៌ ហៅថា អនាគារិកពាហុសច្ចៈ ឬហៅថា ពាហុសច្ចៈ ផ្លូវធម៌ដូច្នេះវិញក៏បាន ។

ពាហុសច្ចៈ ដោយអានិសង្ស សំដៅយកការស្គាល់ហេតុផល បុណ្យ បាប គុណ ទោស ព្រោះអាស្រ័យការចេះដឹងច្រើន ។ ពាហុសច្ចៈអាចកំចាត់បង់នូវសេចក្តីល្ងង់ខ្លៅ ជាគុណជាតនាំឲ្យមាន ឧត្តមគតិ គឺដំណើរខ្ពង់ខ្ពស់ថ្លៃថ្នូរ នាំឲ្យមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ នាំឲ្យបានទទួលឋានៈជាអ្នកប្រាជ្ញក្នុងផ្លូវលោកឬផ្លូវធម៌ នាំឲ្យបានកិត្តិយសជាអ្នកបំភ្លឺដល់ជាតិត្រកូលឲ្យស្គាល់សារប្រយោជន៍ នាំឲ្យមានវឌ្ឍនធម៌ បានសេចក្តីសុខ ចំរើនដោយភោគសម្បទ នឹងបរិវារសម្បទ ឃើញជាក់លាក់ក្នុងលោកនេះ ។

៤ – វិរិយារម្ភនោះ មានអធិប្បាយថា បុគ្គលដែលមានចិត្តប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចហើយ តែងប្រកបការងារឯណាទីមួយៗ ទោះជាគតិលោកក្តី គតិធម៌ក្តី រមែងកំចាត់បង់នូវសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសដែលជាសឹក

សត្រូវនឹងគ្នា រមែងមិនគិតសេចក្ដីលំបាក រមែងមិនញញើតចំពោះភ័យអន្តរាយ ដែលកើតមកអំពីការងារនោះៗ មិនញញើតចំពោះហេតុណាមួយឡើយ រមែងប្រឹងប្រែងក្នុងការងារ ជ្រៀតជ្រែកឧបសគ្គៈដែលកើតឡើងក្នុងចន្លោះ ដែលខ្លួនកំពុងធ្វើកិច្ចការនោះៗ បានទាំងអស់ ។ ទាំងអម្បាលនេះ ក៏សុទ្ធតែជាអង្គរបស់សេចក្ដីព្យាយាម ។ កាលបើអង្គរបស់សេចក្ដីព្យាយាមទាំងនេះនៅក្នុងបុគ្គលណាហើយ បុគ្គលនោះរមែងក្លាហានក្នុងកិច្ចការទាំងពួង ដូចជាមេទ័ពដែលជាអ្នកអង់អាចពុះពារសឹកសត្រូវទៅបាន ។ នេះក៏ព្រោះវិរិយារម្ភនេះឯង ព្រោះហេតុនោះវិរិយារម្ភទើបលោកចាត់ថាធម៌ជាគ្រឿងធ្វើសេចក្ដីក្លាហានប្រការមួយ ។

៥ - បញ្ញា នោះមានសេចក្ដីអធិប្បាយថា: បុគ្គលដែលឆ្លៀវឆ្លាសស្គាល់ហេតុដែលជាគ្រឿងចំរើន និងហេតុដែលជាគ្រឿងវិនាស រមែងចូលចិត្តប្រកបកិច្ចការមិនឲ្យវិកវរ អាចញុំាងប្រយោជន៍ខ្លួន និងប្រយោជន៍បុគ្គលដទៃឲ្យសម្រេចបាន បើទុកជាមានភ័យដែលគួរឲ្យញញើតមកព័ទ្ធជុំវិញខ្លួន ក៏រមែងត្រិះរិះគ្នរគ្នាន់ធ្វើខ្លួននិងបុគ្គលដទៃឲ្យផុតអំពីភ័យបាន ទោះបីប្រកបការងារឯណានីមួយ ដែលលំបាកឥតមានប្រៀបក៏ដោយ តែងអាចកែខៃបានទាំងអស់ មិនព្រួយចំពោះសេចក្ដីលំបាកនោះឡើយ ។ សេចក្ដីនេះ គួរប្រៀបដូចជាមនុស្សដើរផ្លូវទៅក្នុងទីងងឹត បើមិនមានពន្លឺជាគ្រឿងធ្វើឲ្យភ្លឺ ម្ដេចនឹងដើរទៅកើត,បុគ្គល

ដែលមានពន្លឺគឺបញ្ញាក៏ដូចគ្នា ព្រោះហេតុនេះ បញ្ញាទើបចាត់ថាជាធម៌ធ្វើឲ្យក្លាហានប្រការមួយ ។

ធម៌ទាំង៥ប្រការនេះ អាចធ្វើបុគ្គលឲ្យក្លាហានបាន ដូចអធិប្បាយមកនេះ, ទើបលោកហៅថាវិសារទធម៌ ឬវេសារជ្ជករណធម៌ ជាធម៌ធ្វើសេចក្ដីក្លាហាន ។

សំដែងមកក្នុងវិសារទធម៌ចប់ដោយសង្ខេបតែប៉ុណ្ណេះ ឯវំ ។

មិនមែនព្រះនារាយណ៍ក្លែងខ្លួនជាព្រះនារាយណ៍

ឧបាយកល

សត្វពស់បើទុកជាមិនមានពិសក៏ត្រូវតែបញ្ចេញពពារ ហើយបើកវែកផង ទោះជាមានពិសក្ដីមិនមានពិសក្ដី ការបើកវែកជាការមួយ នាំឲ្យគេភ័យ ។

បើស្លាប់ក៏គង់មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ

នរណាមួយលះបង់ជីវិតខ្លួន ដើម្បីគោព្រាហ្មណ៍ គ្រូ ភរិយា និងរាជធានីរបស់ខ្លួន នរជននោះនឹងមានខ្លួនជាទីពឹង ។

បញ្ចតន្ត្រ:

ការបណ្ដុះនិស្ស័យ

ព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជា ធម្មញាណោ ប៊ុង-ប៉ម

សាចារ្យសាលាបាលីរង វត្តបទុមវតី ក្រុងភ្នំពេញ រៀបរៀង

ឃុនបណ្ឌានុរ័ក្ស ប៊ូ-ប៉ូ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ អ្នកពិនិត្យកែ

(តមក)

ត្រូវសំដែងកិរិយាឲ្យប្រែកបទៅដោយមេត្តាកាយកម្ម អនុគ្រោះចំពោះគ្នាដោយមេត្តាករុណា ផ្ដល់សេចក្ដីសុចរិតដល់ជីវិតរបស់គេ និងជួយដោះទុក្ខ ឬជួយជីវិតរបស់គេដែលបានទទួលទុក្ខ ឬជិតដល់អន្តរាយនោះឲ្យបានរួចមកវិញ កុំធ្វើចិត្តអាក្រក់បំផ្លាញជីវិត និងប្រទូសរ៉ាយរាងកាយរបស់គេ ព្រោះជីវិតជារបស់មានដំឡៃបំផុតសម្រាប់អ្នកមានជីវិត ត្រូវរក្សាកម្មសិទ្ធិ គឺអំណាចដែលត្រូវជាម្ចាស់ក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់មនុស្សដទៃដែលគេរកបានមកដោយបែកញើសហូរញើស តាំងចិត្តស្វែងរកចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងផ្លូវត្រូវ និងកាន់យកកម្មសិទ្ធិក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិដោយគន្លងនីតិធម៌ កុំបន្លំលួចប្លន់ឬឆបោករបស់គេយកមកធ្វើជារបស់ខ្លួនដោយអាការនៃចោរ ត្រូវរក្សាការប្រព្រឹត្តិរបស់ខ្លួនកុំឲ្យខុសផ្លូវបវេណី ប៉ុនប៉ងថែរក្សាវង្សត្រកូលរបស់គេនិងរបស់ខ្លួនឲ្យបរិសុទ្ធ ដើម្បីឲ្យបានវឌ្ឍនាស្ថាពរតទៅ នេះបាត់ថាជាកាយសុចរិត ៗ

ត្រូវបញ្ចេញវាចាឲ្យប្រកបទៅដោយមេត្តាវចីកម្ម រក្សាសំដីរបស់ខ្លួនឲ្យទៀងទាត់ ទំនងល្អត្រឹមត្រូវ មិនជាការប្រទូសរ៉ាយគេ គឺនិយាយឲ្យពិត កាន់សន្យាទំនងប្រពៃដែលបានធ្វើទុកឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួនមិនបំបាំង, ពន្យល់ដឹកនាំគ្នាឲ្យតាំងនៅក្នុងសេចក្ដីសាមគ្គីដ៏ប្រពៃ ចរចាពីរោះផ្អែមល្ហែមគួរក្រេបជញ្ជាក់ទុកក្នុងចិត្ត ព្រមទាំងមានមារយាទរៀបរយទន់លំទោន សំដែងសេចក្ដីស្ម័គ្រស្មាគម ស្រឡាញ់រាប់អានគ្នាយ៉ាងរកទាក់ និយាយសំដីដែលជាប្រយោជន៍ទំនងត្រូវធម៌ ទាំងដឹកនាំគ្នាឲ្យលះអាក្រក់ប្រព្រឹត្តល្អផង កុំធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ខ្លួនទំនងមនុស្សដទៃ ដោយពាក្យសន្ធនារបស់ខ្លួនជាដើម វៀរការសង្កត់សង្កិនអ្នកដទៃ ដើម្បីស្ម័សិរីយសសក្តិរបស់ខ្លួន ដែលជាការរំលាយខ្លួនឲ្យវិនាស ក្នុងកាលខាងក្រោយនោះទេ ។ បើនិយាយអ្វី ចូរនិយាយឲ្យកើតប្រយោជន៍ដល់អ្នកស្ដាប់ ទាំងជាសិរីរបស់ខ្លួន មានគតិជាសុភាសិតប្រាសចាកទោសជាគ្រឿងសៅហ្មងរបស់វាចា នេះចាត់ថាជាវចីសុចរិត ។

ត្រូវសំដែងទឹកចិត្តឲ្យប្រកបទៅដោយមេត្តាមនោកម្ម កុំយកសុចរិតមកទុកត្រឹមតែរឹមបបូរមាត់សម្រាប់លួងមនុស្សដទៃឡើយ ចូរយកសុចរិតទៅដាក់ខាងក្នុងហឫទ័យឲ្យជ្រៅ កុំនៅមុខក្នុងធ្វើគោរពខាងក្រោយឡក ដែលជាហេតុសឲ្យឃើញថាឆ្អិនក្រៅឆៅក្នុង ។ ត្រូវឲ្យចេះស្គាល់ប្រមាណខ្លួន ល្មមចិត្តក្នុងកិច្ចការរបស់ខ្លួនដែលមាននៅ មាន

សន្តោសជាគ្រឿងបំពេញទឹកចិត្តឲ្យរីករាយសប្បាយ អត់ធ្មត់តស៊ូចំពោះលោភៈ ទោសៈ មោហៈ អត់សង្កត់ចិត្តមិនឲ្យគិតលោភចង់បានរបស់គេ ត្រេកអរតែក្នុងសម្បត្តិរបស់ខ្លួនដែលរកបានមកដោយគន្លងធម៌ កុំបង្កឲ្យកើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយឡើងដល់ខ្លួន កុំធ្វើសេចក្តីវិនាសឲ្យកើតឡើងដល់អ្នកដទៃ និងដល់មុខក្រសួងរបស់ខ្លួន ព្រោះតែសេចក្តីប្រាថ្នាហួសឋានៈឡើយ កុំគិតប៉ងប្រទូសរ៉ាយគ្នាដោយទឹកចិត្តយង់ឃ្នង ៗ ត្រូវឲ្យមានមេត្តាផ្សាយមេត្រី ប្រាថ្នាសេចក្តីសុខសេចក្តីចំរើនដល់គ្នា និងឲ្យឃើញត្រូវតាមគន្លងធម៌ ដែលជាហេតុនាំឲ្យខ្លួនគិតត្រូវ ធ្វើត្រូវ និងនិយាយត្រូវ នេះហៅថាជាមនោសុចរិត ។

ពួកសុចរិតក្នុងធម្មចរិយានេះ ចាត់ថាជាកំពូលនៃវិថីចរិយារបស់មនុស្សអាចហាមនូវកិរិយាខុស វាចាខុសនិងគំនិតខុសបានទាំងអស់ ៗ ព្រោះអ្នកតាំងនៅក្នុងធម្មចរិយា ជាមនុស្សមានចិត្តខ្ពស់ ជារបៀបរៀបរយ ប្រាថ្នាឲ្យជាគុណប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននិងអ្នកដទៃ មានការប្រតិបត្តិតាមហេតុផល មានសតិបញ្ញានៅជាប់នឹងការគិត ការនិយាយ ការធ្វើ មិនឃើញខ្លី គឺសំឡឹងឃើញការណ៍វែងឆ្ងាយ មានសីលធម៌ប្រចាំខ្លួនរាល់តែមនុស្សដទៃជឿជាក់ក្នុងចិត្តថា អ្នកនោះជាមនុស្សល្អគ្រប់ត្រៃទ្វារ មិនប្រើកលោបាយប្រាសចាកខ្សែបន្ទាត់ ប្រើសត្យជាធម៌មាគ៌ា មានសម្មាអាជីវជាឧត្តមគតិយ៉ាងក្រៃលែងជាងជីវិត មានទឹកចិត្តសុចរិតម៉ឺងម៉ាត់មាំមួន

គោរពក្នុងផលប្រយោជន៍របស់មនុស្សដទៃ ដូចជារបស់ខ្លួនឯង មិនជាមនុស្សអាបព្រោយលាមកលោកប្រើនក្នុងផ្លូវខុសធម៌ មិនបំណាងឲ្យអ្នកដទៃអន្តរាយ មិនតាំងចិត្តធ្វើទោសដល់អ្នកដែលអង្វរសូមទោស លើកទោសឲ្យដល់មនុស្សដែលអង្វរសូមទោស ព្យាយាមធ្វើតែល្អ សូម្បីការទុច្ចរិតបន្តិចបន្តួចក៏មិនគិតប្រាថ្នានឹងធ្វើ ឬមិនឲ្យជាហេតុដែលត្រូវធ្វើ ។

សេចក្តីពិត ដួងចិត្តដែលសុចរិតនោះ លោកឲ្យឈ្មោះថាជាចិត្តប្រសើរបំផុត នឹងចាត់ថាជាកំពូលនៃចិត្តទាំងអស់ ។ អ្នកណាគោរពចិត្តត្រូវ ព្យាយាមអប់រំចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យគិតត្រូវ អ្នកនោះលោកចាត់ថាជាអ្នកប្រកបដោយភូមិធម៌ជាន់ខ្ពស់ ។ មនុស្សមានភូមិធម៌ជាន់ខ្ពស់ ក៏គឺមនុស្សសុចរិត ព្រោះមានចិត្តបរិសុទ្ធស្អាត ប្រាសចាកគំនិតបាប, មនុស្សសុចរិតអាចគ្របសង្កត់ អារម្មណ៍ អាមិស នឹងអំណាចអធម៌ណា ៗ បានទាំងអស់ ធ្វើនឹងនិយាយ តែងប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់ដោយស្មោះភាគ ដោយសេចក្តីសុភាពទន់លំទោន ដោយប្រយ័ត្នប្រយែងនឹងដោយព្រមព្រៀងគ្នាគ្រប់យ៉ាង វៀរចាកការបំពានជីវិត ដែលជាការបៀតបៀនស៊ីសាច់ហុតឈាមមនុស្សផងគ្នា ទើបចាត់ថាជាអ្នកមានការប្រព្រឹត្តល្អពេញទាំងត្រៃទ្វារ ជាទីពេញចិត្តនៃមនុស្សទាំងពួង ។

ចំណែកមនុស្សទុច្ចរិតវិញសោត មានចិត្តវឹកវរទៅដោយគំនិតថោកទាប ជាទាសៈរបស់អារម្មណ៍ ជាទាសៈរបស់អាមិសនឹងជាទាសៈ

របស់អំណាចអធម៌ ច្បាតតែខាងផ្លូវកោងបោកប្រាស់ ប្រើល្បិចកខ្សែម ខ្សោម ដើងឯកកុងការបង្អោនទឹកចិត្តខ្លួនដោយមាយាសាថេយ្យ ពេញ ទៅដោយកលោបាយលល្បួង គ្មានបើតែខាងលល្បួង ខាងគ្រឿងក្អែង ព្រងើយកន្តើយកុងសីលធម៌ ប្រាថ្នាតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនជាធំ មិនគិត ដល់ទ្រង់អ្នកដទៃផង ជាមនុស្សក្រុហកកូតករ រកឱកាសតែទីងស៊ុសាច់ ហុតឈាមអ្នកដទៃ ជាមនុស្សលោមកឥច្ឆាប្ញស្យាព្យាបាទ ប្រាសចាក មេត្តាប្រណីចំពោះអ្នកដទៃ ចូលបក្សពួកបំផ្លាញញាតិមិត្តទំលាយពួក គណៈ រហូតដល់ប្រទេសជាតិ មិនមានអៀនខ្មាស ហ៊ានធ្វើអាក្រក់ទាំង កងទ័ពលទាំងកងទ័ពបាំង ទើបចាត់ថាជាមនុស្សមាន លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ជាម្ចាស់ផ្ទះ ។

គឺលោក ក្រោធ ខឹងរង្គើង ជាប្ញសគល់
នៃពួកខាង អកុសល គ្រប់តែមុខ
អ្នកណាលង់ គង់ពាំនាំ ឲ្យកើតទុក្ខ
បំផុតទៅត្រូវធ្លោះមុខ ទៅអបាយ ។

មនុស្សសុចរិត រមែងឃើញការដែនដីសំខាន់ជាងការផ្ទាល់ខ្លួន បើ ធ្វើអ្វី តែងធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃព្រោះជឿជាក់ យល់ច្បាស់កុងហេតុ ផលថា "ការឲ្យសេចក្តីល្អដល់លោក មិនមានអ្វីប្រសើរជាងសេចក្តីសុច- រិតឡើយ" ។ អ្នកបូជាគេ រមែងបានទទួលការបូជាតបវិញ ។ អ្នកថ្វាយ

បង្គំគេ រមែងបានទទួលការថ្វាយបង្គំតបវិញ ។ សេចក្ដីសុចរិតនេះក៏ដូច្នោះដែរ បើយើងឲ្យដល់លោកហើយ មិនបាត់ទៅណាឡើយ គង់នឹងត្រឡប់សងផលមកឲ្យយើងវិញ ដូចជាអុំទូក ទឹករមែងសាចចូលមករកខ្លួនយើងវិញដូច្នោះ ។ ឯមនុស្សទុច្ចរិត ច្រើនតែឃើញការផ្ទាល់ខ្លួនសំខាន់ជាងការផែនដី បើធ្វើអ្វី តែងធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ប៉ុន្តែច្រើនតែត្រឡប់ខូចផលដែលខ្លួនត្រូវបានទទួលនោះវិញ ដូចបាចទឹកចូលមករកខ្លួន តែទឹកនោះត្រឡប់ខ្ចាយទៅខាងៗ ខ្លួនវិញដូច្នោះ ព្រោះការធ្វើនោះមិនមែនជាវិធីនៃសុចរិត ឬធម្មចរិយាដែលគួរគោរពឡើយ ។ ពិតមែនមនុស្សទុច្ចរិត តែងមានកិរិយាចោរនៅពេញពោរសព្វាងកាយ នៅត្រង់មាត់ តែងពោរពាសទៅដោយការកុហកលាក់លៀម, នៅត្រង់មុខ តែងមានលក្ខណៈវៀចវេរចេញកំសួលមកឲ្យគេឃើញ, នៅត្រង់ដួងចិត្ត តែងមានលោភៈ ទោសៈ មោហៈ ជានាយចៅហ្វាយ ។ ឱ! អនិច្ចា! កាលបើយ៉ាងនេះក្នុងខ្លួនគេទាំងមូល គ្មានត្រង់ណាដែលឥតសេចក្ដីអាក្រក់ឡើយ ។

ចេះវិជ្ជា ជាហេតុ កំចាត់ខ្លៅ
ចេះមើលអាន សៀវភៅ កើនបញ្ញា
ចេះនព្វន្ត ចាយទ្រព្យ ដោយសម្មា
ចេះធម្មចរិយា ផុតទុក្ខភ័យ ។

២– សុចរិតក្នុងបុគ្គល យើងជាពួកបក្សនៃមនុស្សជាតិ ដែលជាប់ទាក់ទងគ្នា កើតមកជាមួយគ្នា នៅរួបរួមគ្នាធ្វើការងារឲ្យផល់គ្នា ទីងនៅតែតាមទំនើងចិត្តខ្លួនឯងមួយមិនបាន សូម្បីយើងនៅឆ្ងាយពីគ្នាចុងផែនដីម្ខាងម្នាក់ ក៏អាចមានចំណែកទាក់ទងគ្នាបាន ។ អ្នកដែលទាក់ទងគ្នាក្នុងជីវិតនោះ គឺគ្រួសាររបស់ខ្លួនឯង, ចំងាយចេញទៅ ក៏គឺឧបអរសោទរចំពោះកៀនក័ក្តិក្នុងល្វែកភូមិជាមួយគ្នា ក្នុងខែត្រដែនជាមួយគ្នា ក្នុងប្រទេសជាមួយគ្នា ដរាបដល់ក្នុងផែនដីជាមួយគ្នា ។ តែបុគ្គលដែលជាប់ទាក់ទងគ្នាហើយ ដែលត្រូវប្រតិបត្តិល្អចំពោះគ្នានិងគ្នាជានិច្ចនោះ គឺស្វាមីនិងភរិយា, មាតាបិតានិងបុត្រធីតា, អាចារ្យនិងសិស្ស, មិត្តនិងមិត្ត, នាយចៅហ្វាយនិងខ្ញុំកំដរ ។ ព្រោះថា កាលបើអ្នកដែលជាប់ទាក់ទងគ្នាទាំងអម្បាលនេះ បានប្រតិបត្តិត្រូវចំពោះគ្នានិងគ្នាតាមចារិកប្រពៃណីនិយមហើយ មុខជាបានឈ្មោះថាជាអ្នកមានសុចរិតក្នុងបុគ្គល ។

ស្វាមីនិងភរិយា — ប្ដីប្រពន្ធដែលល្អគឺគូសង្សាររួមជីវិត រួមសុខរួមទុក្ខ ធ្លាប់ឧបត្ថម្ភគ្នាគ្រប់ជាតិ ដែលលោកចាត់ថាជាគូព្រេង ។ ឯប្ដីប្រពន្ធដែលថោកទាបវិញគឺគូវេរា ធ្លាប់ឈ្លោះទាស់ទែងគ្នា និងបង្ហិចបង្ហោចបំផ្លាញប្រទូសរ៉ាយគ្នាគ្រប់ជាតិ ដែលចាត់ថាជាគូកម្មត្រូវសងកម្មពៀរដល់គ្នា ។

ស្វាមីដែលល្អនោះ គឺគេធ្លាប់ឧបអរទឹកចិត្តភរិយារហូតដល់បុត្រធីតា កូនក្មួយនិងមនុស្សបំរើ ឲ្យកើតសេចក្ដីរីករាយស្និទ្ធស្នាលស្នេហាទៅគ្រប់គ្នា ជាហេតុនាំមកនូវសេចក្ដីសុខសម្រាន្ត ហើយនិងមិនក្បត់សេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដំបូងចំពោះភរិយា គាំងចិត្តប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវចំពោះភរិយាដែលត្រូវជានាទីរបស់ខ្លួន ។ "អ្នកស្រីដូចជាផ្កាឈើដែលជារបស់ទន់ភ្លន់ល្អត្រូវថែរក្សា" នេះជាសុភាសិត ដែលលោកប្រុសត្រូវនឹករឭកជានិច្ច ។

នាទីដែលស្វាមីត្រូវប្រតិបត្តិឲ្យត្រូវក្នុងភរិយារបស់ខ្លួននោះ គឺលើកដំកើងថាជាភរិយាពិតៗ ប្រគល់ឲ្យនូវសេចក្ដីសុខ ឥស្សរភាព-សេរីភាពដល់ភរិយា សរសើរភរិយាឲ្យមានមុខមានមាត់ប្រាកដក្នុងពួកញាតិមិត្រមិនមើលងាយថាជាមនុស្សថោកទាបដូចទាសី សំដែងសេចក្ដីស្រឡាញ់រាប់អានគោរពក្រែងចិត្តគ្នា មិនក្បត់ចិត្ត គឺត្រេកត្រអាលឬសមល្មមតែក្នុងភរិយារបស់ខ្លួន ចិញ្ចឹមគ្នារៀងទៅរហូតដល់អស់ជីវិត ប្រគល់ឲ្យឥស្សរភាពក្នុងកិច្ចការផ្ទះសំបែង និងការបង្គាប់មនុស្សបំរើរហូតដល់ការចាត់ចែងចាយវាយលុយកាក់ឲ្យភរិយា ឲ្យគ្រឿងអលង្ការតែងកាយដល់ភរិយាតាមសមគួរដល់ឋានៈ ដែលជាការសំដែងសេចក្ដីស្រឡាញ់និងការរាប់អានលើកដម្កើងឲ្យប្រាកដ ។ ប្រុសដូច្នេះ រមែងជាសិរីរបស់ត្រកូល ។ ស្រីណាបានប្ដីបែបនេះធ្វើជាស្វាមី ស្រីនោះឈ្មោះថា មានជោគ-វាសនា បានលត់ទុក្ខ បានសេចក្ដីត្រជាក់ចិត្តឥតក្ដៅក្រហាយ ។

ឯកិរិយាដែលល្អនោះ នៅត្រង់ការធ្វើនាទីប្រតិបត្តិដោយត្រឹមត្រូវ ក្នុងស្វាមីរបស់ខ្លួន ៗ នាទីសំខាន់បំផុត គឺស្មោះត្រង់ចំពោះស្វាមីដែលជាការថ្នមទឹកចិត្ត ៗ ព្រោះកិរិយាដែលគួរសរសើរចំពោះមុខមនុស្សទាំងពួងនោះ នៅត្រង់ការស្មោះត្រង់ មិនភ្លេចសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដំបូងចំពោះស្វាមី មិនគិតវៀចវេរបំផ្លាញទ្រព្យដោយការលបលាក់ ស៊ីចាយផឹកស្រា លេងល្បែងភ្នាល់ មិនជាមនុស្សក្រញើផ្ទុះ ចេះរក្សាទ្រព្យដែលស្វាមីខំរកយកមកឲ្យមិនឲ្យវិនាសខូចខាតទៅដោយហេតុមិនគួរ ចេះចាយទ្រព្យតែល្មមសមគួរមិនខ្ជះខ្ជាយពេក មិនត្បិតត្បៀតពេក នឹងជាមនុស្សឈ្លាសវៃ ធ្វើខ្លួនឲ្យជាខ្សែព្រួរសម្រាប់ចងពូជពង្សក្នុងកុំឲ្យចូលចិត្តនឹងគ្នា ចេះទទួលប្រស្រ័យជាមួយនឹងមនុស្សជិតខាងរបស់ស្វាមី នឹងរបស់ខ្លួនឯងឲ្យស្និទ្ធស្នាលគ្នារលាយសាច់មួយ មិនឲ្យបែកបាក់គ្នាខូចសាមគ្គីបាន ៗ

នាទីដែលកិរិយាត្រូវប្រតិបត្តិដោយប្រពៃចំពោះស្វាមីនោះដូច្នេះ គឺជាអ្នកចេះចាត់ការងារបានល្អ ចេះសង្គ្រោះមនុស្សជិតខាងរបស់ស្វាមីឲ្យល្អ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តស្វាមី ចេះរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្វាមីរកបានមកនឹងជាមនុស្សរឹងប៉ឹងអង់អាចមិនខ្ជិលច្រអូសក្នុងកិច្ចការទាំងពួង ៗ បើអ្នកស្រីប្រតិបត្តិបានដូច្នេះហើយ ក៏នឹងបានជាទីរីករាយសប្បាយចិត្ត អាចរម្ងាប់សេចក្តីនឿយហត់ក្នុងពេលធ្វើការងាររបស់ស្វាមីបាន "លោកប្រុសដូចត្បូងពេជ្រ ដែលមានលក្ខណៈយ៉ាងរឹងប៉ឹង គួរឲ្យកក់ក្តៅចិត្តបានក្នុង

ការគ្រប់គ្រងជីវិត" នេះជាស្លោកដែលអ្នកស្រីត្រូវនឹករឭកជានិច្ច ។ ប្រុសណាបានស្រីបែបនេះធ្វើជាគូសង្សារ ប្រុសនោះឈ្មោះថាបានត្រជាក់ត្រជុំសប្បាយរីករាយគ្មានកង្វល់ដរាបដល់អស់ជីវិត ។

នារីណា ប្រាថ្នា បុរសគាប់
ចង់ឲ្យជាប់ រឿយៗ សព្វជាតិណា
គួរគោរព ស្វាមី នៃអាត្មា
ដូចអច្ឆរា បំរើ ព្រះកោសិយ ។
ចង់បានប្រាណា ជាប្រុស ឲ្យពាក់ទៀង
រៀងៗទៅ រាល់ជាតិ អសង្ខេយ្យ
គួររៀរ កូនប្រពន្ធ អ្នកដទៃ
ព្រោះនិស្ស័យ កាមេ នឹងប្រភេទ ។

(លោកគីតិ)

(មានត)

រឿងសាមកុក

ភាគទី ១៣

ឧកញ៉ាវិបុលរាជសេនា នូ-កន ប្រែរៀបរៀង

(តមក)

> រឿងសាមកុកទុកជាយុទ្ធសាស្ត្រ
> អ្នកវាងវៃឆ្លាសបើបានអាន
> នឹងបេះឧបាយកលបំណាន
> ទាំងមានសន្តានស្នេហាជាតិ ។

កាលស៊ុនសឹកលើកទ័ពទៅច្បាំងនឹងឡៅអ៊ីវ ជីវយីក៏លើកទាហានគេចទៅពីក្រោយចុះទៅដល់តំបន់ខយ៉ុកឌុ វេលានោះតាន់ប៉ូពួកស្រុកហោតាំងនាំបក្សពួកចូលមករកស៊ុនសឹក នៅតំបន់ខយ៉ុកឌុនោះ ។ តាន់ប៉ូនេះជាមនុស្សមានកម្លាំងច្រើន រូបធំខ្ពស់ប្រហែល ៩ ហត្ថបាយ មុខលឿង វង់ភ្នែកក្រហម លុះដឹងថាជីវយីលើកពលទៅដល់តំបន់ខយ៉ុកឌុ តាន់ប៉ូក៏បើកទ្វារទទួលជីវយី ៗ ក៏ចូលទៅក្នុងបន្ទាយខយ៉ុកឌុ ទាហានឡៅអ៊ីវដែលនៅក្នុងបន្ទាយនោះ ក៏រត់មកតាមឡៅអ៊ីវ ៗ ដឹងហើយក៏ភ័យស្លុតចិត្ត ទើបឲ្យវាយឃ្មោះហៅថៃស៊ូជូ ៗ ត្រឡប់ថយទៅដល់ឡៅអ៊ីវ ។ ថៃស៊ូជូសួរឡៅអ៊ីវថា ខ្ញុំបានច្បាំងនឹងជៀកៅជិតនឹងមានជ័យហើយ ហេតុអ្វីលោកវាយឃ្មោះហៅខ្ញុំបាទមកវិញ? ។

ឡៅអ៊ីវនិយាយពាក្យរឿងឲ្យថៃស៊ូជូស្តាប់ ហើយក៏លើកទ័ពទៅរកស៊ីឡេងនឹងធុកយ៉ុងនៅតំបន់វូឡេង ។ ឯតាន់ប៉ូក៏លើកបក្សពួកមករកស៊ុនសឹក ប្រាប់ពត៌មានដែលបានធ្វើការទាំងឡាយឲ្យស៊ុនសឹកស្តាប់គ្រប់ប្រការ ។ តៀវជីវទីប្រឹក្សាក៏ជំរាបស៊ុនសឹកថា ឥឡូវតំបន់ខយ៉ុកទុកក៏មកជារបស់យើង ឡៅអ៊ីវលើកទ័ពរត់ទៅហើយ សង្គ្រាមយើងក៏មានជ័យជំនះ ដូច្នេះត្រូវតែយើងលើកតាមទៅទៀត ។ ស៊ុនសឹកក៏យល់ឃើញត្រូវ ទើបនាំខ្លួនតាន់ប៉ូលើកទាហានតាមទៅទាំងយប់ថ្ងៃ ក៏បានទាន់ឡៅអ៊ីវកណ្តាលផ្លូវ ឡៅអ៊ីវក៏ឲ្យថៃស៊ូជូចេញច្បាំង ថៃស៊ូជូតទល់កម្លាំងនឹងថ្វីដៃស៊ុនសឹកមិនបាន ក៏នាំទាហាន ១៥ នាក់រត់ទៅស្រុកកេងកួន ទ័ពឡៅអ៊ីវក៏បែកខ្ញែកទៅតាំងនៅតំបន់នីវជូ ។

ឯធុកយ៉ុងនឹងស៊ីឡេង ក៏លើកទ័ពចេញពីបន្ទាយនឹងមកទទួលឡៅអ៊ីវ តែមិនទាន់ ក៏ជួបប្រទះនឹងស៊ុនសឹកៗ ក៏ប្រើតាន់ប៉ូចេញវាយទ័ពធុកយ៉ុងនឹងស៊ីឡេង អ្នកទាំង ២ ក៏បែកខ្ញែកគ្នាទៅដោយខ្លួន ឯធុកយ៉ុងរត់ទៅតំបន់នីវជូជួបប្រទះនឹងឡៅអ៊ីវ; ចំណែកស៊ីឡេងត្រឡប់ចូលបន្ទាយបាន សម្លាប់ពលទាហានស៊ីឡេងស្លាប់ប្រហែល ៦០ នាក់ ។ ស៊ុនសឹកក៏ឲ្យលើកទ័ពត្រឡប់ទៅតាមឡៅអ៊ីវៗក៏លើកចេញចាកបន្ទាយ ស៊ុនសឹកឃើញពីចម្ងាយក៏ស្រែកថា ឯងរត់ពីអញមក ឥឡូវអញតាមមកទាន់ហើយ ហេតុម្តេចឯងមិនទទួលចាញ់? ។

អ៊ីបបានឮស៊ិនសិកថាដូច្នោះ ក៏ស្ទុះជិះសេះចេញមកតទល់នឹងស៊ិនសិកបាន ៣ ក្បួន ស៊ិនសិកចាប់ខ្លួនអ៊ីបបានក៏ចងសេកទុក ហើយបរសេះនឹងចូលទៅក្នុងបន្ទាយ ៗ

វ៉េឡេងក្រឡេកឃើញក៏បំផាយសេះកាន់ទ្វនចូលទៅដណ្ដើមយកខ្លួនអ៊ីប ទាហានស៊ិនសិកឃើញវ៉េឡេងស្ទុះទៅជិតខ្លួនស៊ិនសិក ក៏ស្រែកប្រាប់ស៊ិនសិកៗ ក្រឡេកឃើញក៏ស្រែកគំហកដូចរន្ទះ វ៉េឡេងភ្ញាក់ធ្លាក់ពីលើសេះបែកក្បាលស្លាប់ ៗ ស៊ិនសិកបំផាយទៅដល់មុខបន្ទាយហើយស្រាយចំណងអ៊ីបចេញ អ៊ីបក៏អស់ជីវិតស្លាប់ទៅទីនោះ ទាហានទាំងពួងក៏សរសើរថ្វីដៃស៊ិនសិកថា មានកម្លាំងខ្លាំងពូកែនឹងរកអ្នកឯណាស្មើគ្មាន ៗ បណ្ដាសេនាទាហានក៏ហៅស៊ិនសិកថា សៀវអង់ គឺមហាឧបកជ ៗ

ឯឡៅអ៊ីវដែលខូចខាតរេហ៍ពលជាច្រើនក្រៃលែង ក៏នាំធុកយ៉ុងរត់ទៅនៅស្រុកអ៊ីចៀង ស៊ិនសិកក៏លើកទ័ពត្រឡប់មកព័ទ្ធបន្ទាយស៊ីឡេទុកយូរថ្ងៃ ឲ្យទាហានស្រែកហៅស៊ីឡេចេញមកតស៊ូ ៗ ស៊ីឡេក៏ឡើងទៅមើលលើជើងបន្ទាយ យកធ្នូបាញ់ត្រូវជើងស៊ិនសិកធ្លាក់ពីលើសេះ ៗ ទាហានឃើញដូច្នោះ ក៏នាំគ្នាស្ទុះទៅគ្រាហ៍នាំចូលបន្ទាយ ឲ្យពេទ្យរក្សារបួសស៊ិនសិកជាយូរថ្ងៃទើបសះ ៗ ស៊ិនសិកក៏នឹកគិតរកឧបាយឲ្យទាហានថយបន្ទាយអំពីទីនោះ ហើយឲ្យនាំគ្នាយំសោកថា ស៊ិនសិកត្រូវព្រួញស្លាប់ ៗ លុះវេលាយប់ ស៊ិនសិកក៏ញែកទាហានចេញទៅបង្កប់ទុក

ជា ៤ កង ៗ ស៊ីឡេមិនបានដឹងជាកលឧបាយសំគាល់ថា ស៊ិនសិកស្លាប់ប្រាកដ លុះពេលយប់ស្ងាត់ក៏នាំគៀវអេង, តាន់ហេងលើកទាហានចេញទៅចាប់ទាហានស៊ិនសិក ៗ ឯពួកទាហានដែលបង្កប់គ្រប់កន្លែងឃើញស៊ីឡេចេញចោលបន្ទាយ ក៏បបួលគ្នាស្រែកហ៊ោព័ទ្ធស៊ីឡេជាប់ជុំវិញ ស៊ិនសិកក៏បរសេះកាន់ទួនទៅឈរមុខទាហាន ឲ្យស៊ីឡេឃើញហើយស្រែកថា អញឈ្មោះស៊ិនសិក ៗ ទាហានស៊ីឡេក៏ភ័យស្លុតនាំគ្នារត់ចោលសស្ត្រាវុធទាំងអស់មិនបានតស៊ូ នៅតែស៊ីឡេ, គៀវអេងនឹងតាន់ហេងពបរកាន់ទួន ទាហានស៊ិនសិកក៏ស្ទុះស្រូចូលទៅសម្លាប់ស៊ីឡេស្លាប់ ៗ តាន់ប៊ូក៏រត់ចូលទៅចាក់គៀវអេងធ្លាក់ពីលើសេះស្លាប់ ជីវឃឹមក៏យឹតធ្នូបាញ់ទៅត្រូវតាន់ហេងស្លាប់ទៅទៀត ៗ

ស៊ិនសិកក៏លើកទ័ពចូលបន្ទាយស៊ីឡេបាន តាំងបញ្ចុះបញ្ចូលទាហានស៊ីឡេបានជាច្រើន ហើយក៏លើកទៅតាមថៃស៊ូជួឯស្រុកកេងគួន កាលទៅដល់ស្រុកនោះក៏បោះទ័ពជាប់កំពែងស្រុក ហើយប្រឹក្សានឹងជីវយ៉ីថា ធ្វើម្ដេចយើងចាប់ខ្លួនថៃស៊ូជួបាន? ៗ ជីវយ៉ីជំរាបថា សុំឲ្យលោកចាត់ទាហានលើកចូលវាយស្រុកជា ៣ ប៉ែក បើកទុក ១ ប៉ែក ហើយឲ្យទាហានទៅបង្កប់នៅពីមុខស្រុក ចម្ងាយ ១ ចំហឹងសេះ យកពួរចងសន្ទឹងរាំងផ្លូវចាំចាប់ថៃស៊ូជួ ធ្វើដូច្នេះឃើញនឹងបានដោយងាយ ៗ ស៊ិនសិកយល់ឃើញត្រូវ លុះដល់ពេលយប់ក៏លើកទ័ពចូលវាយស្រុកនោះជា ៣ ប៉ែក បើកទុក ១ ប៉ែក ៗ

ឯថៃស៊ូជូក៏នឹកគួចចិត្តណាស់ ថាកាលនឹងលើកទាហានចេញត យុទ្ធនឹងស៊ុនសិក ទាហានក៏មានតិចមានប្រហែលតែ ១ ពាន់ប្តាយ ហើយ សុទ្ធតែមិនប្រសប់ក្នុងការសង្គ្រាម ព្រោះជាពួកព្រៃលើ ៗ ថៃស៊ូជូ គិតហើយ ក៏បើកទ្វារបន្ទាយរត់ចេញទៅទិសឯកើត ទាហានក៏លើកដេញ តាម ហើយក្លែងញែកគ្នាឲ្យថៃស៊ូជូរត់រហូតទៅតាមផ្លូវដែលគិតទុកនោះ ថៃស៊ូជូក៏ប្រះពេលទាហានរត់ចេញទៅ សេះនោះក៏ប៉ះជាប់នឹងឫសដែល ចងសន្ទឹងទទឹងផ្លូវជួលចុះ ទាហានដែលបង្កប់ប្របនោះ ក៏ចេញស្រែមក ហោមកោមចាប់ថៃស៊ូជូចងបាន ហើយនាំទៅឲ្យស៊ុនសិកៗ ឃើញក៏រត់ ទៅស្រាយចំណងចេញ ហើយទាញដៃឲ្យអង្គុយនិយាយគ្នាថា ឡៅស៊ីវ ចិញ្ចឹមរក្សាអ្នកមិនសួននឹងគុណបំណាច់ទេ បើអ្នកចូលចិត្តមកនៅធ្វើការ នឹងយើងៗ នឹងចិញ្ចឹមរក្សាអ្នកឲ្យប្រពៃជាងឡៅស៊ីវ ៗ

ថៃស៊ូជូបានឮស៊ុនសិកនិយាយដូច្នោះ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរជាពន្លឹក ហើយគិតក្នុងចិត្តថា ស៊ុនសិកមិនមានសេចក្តីអាឃាតព្យាបាទដល់ខ្លួន អញទេ ទើបថាខ្ញុំសុំស្ម័គ្រចូលធ្វើកការនឹងលោកតទៅ ៗ ស៊ុនសិក ចាប់ដៃថៃស៊ូជូហើយសើចថា កាលគ្រាយើងច្បាំងគ្នានៅតំបន់ស៊ុនគេង នោះ បើប្រសិនជាអ្នកចាប់យើងបានប្រហែលនឹងសម្លាប់យើងឬអ្វី? ៗ ថៃស៊ូជូឆ្លើយតបថា ការនោះនឹងនិយាយមិនត្រូវទេ ៗ ស៊ុនសិកនឹងថៃ ស៊ូជូក៏បបួលគ្នាអស់សំណើចទាំង ២ នាក់ រួចឲ្យរៀបតុះលៀងអាហារ

ព្រមទាំងសេនាទាហានទាំងពួង ក៏បរិភោគជាមួយគ្នា ។ ថៃស៊ីជ្ជ និយាយថា ស្ម័គ្របក្សពួកឡើងអ៊ីកេកំនៅព្រាត់ប្រាសនិពសគ្នាទៅផ្សេងៗ ខ្ញុំសុំលាលោកទៅបញ្ចុះបញ្ចូលប្រមូលយកមកជាពួករបស់យើង នឹងបាន ជាកំឡាំងធ្វើការតទៅ ឬលោកមិនជឿចិត្តខ្ញុំទេ? ។

ស៊ុនសិកតបថា ខ្ញុំជឿណាស់ទៅហើយ តែបើអ្នកចេញទៅព្រឹកស្អែក ដល់ពេលថ្ងៃត្រង់ឲ្យស្រូតត្រឡប់មកវិញ ខ្ញុំនៅចាំនៅទីនេះ ។ ថៃស៊ីជ្ជទទួលពាក្យហើយក៏គំនាប់លាចេញទៅ, ឯទីប្រឹក្សាទាំងអស់ និយាយដំរាបស៊ុនសិកថា លោកបើកលែងឲ្យថៃស៊ីជ្ជចេញទៅដូច្នេះ ប្រហែលមិនវិលត្រឡប់មកវិញទេ ។ ស៊ុនសិកតបថា ថៃស៊ីជ្ជជាមនុស្សសុចរិតល្អណាស់ បានទទួលពាក្យប្តេជ្ញានឹងយើងដូច្នេះហើយ ដែលនឹងមិនត្រឡប់មកវិញ នោះយើងមិនឃើញផងទេ ។ ទីប្រឹក្សាទាំងអស់គ្នា នៅតែមិនអស់សង្ស័យ ដោយគោរពញញើតស៊ុនសិកហើយក៏ស្ងៀមនៅ ។ លុះព្រឹកឡើងក៏នាំគ្នា យកឈើទៅបោះបញ្ឈរនៅមុខបន្ទាយ ដើម្បីនឹងចាំចាប់ពិរុធស្រមោលថៃស៊ីជ្ជ ។ លុះដល់ពេលសន្ធតស្រមោលត្រង់ ក៏នាំស្ម័គ្របក្សពួកមកដល់បន្ទាយ ១ ពាន់ប្លាយ ។ ទាហានទាំងពួង ឃើញថៃស៊ីជ្ជមកដល់បន្ទាយដូចពាក្យស៊ុនសិកនិយាយ ក៏បបួលគ្នាសរសើរស៊ុនសិកថា ស្គាល់មនុស្សវៀចត្រង់ក្នុងដួងចិត្តជាប្រាកដ ។

ស៊ុនសិកបានសេនាទាហានប្រហែល ៣ ម៉ឺន ក៏លើកព្យុហៈទ័ពទៅនៅស្រុកកាំងតាំង ។ បណ្តាមនុស្សម្នាមហាជនក្នុងស្រុកនោះ លុះ

ឃើញស៊ិនសិកចូលទៅដល់ ក៏បបួលគ្នាស្ម័គ្រចិត្តចូលមកនៅជាប័ក្សពួកស៊ិនសិកទាំងអស់ ។ ស៊ិនសិកដាក់អាជ្ញាហាមប្រាមសេនាទាហានមិនឲ្យទៅបៀតបៀនអាណាប្រជានុរាស្ត្រឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏នៅជាសុខក្សេមក្សាន្ត មានពាក្យហៅស៊ិនសិកថាស៊ិនល្អ ខ្លះក៏នាំយកសុរាមានទាំងចំណីអាហារគ្រឿងបរិភោគ នាំមកជូនជាជំនូនស៊ិនសិកៗ ក៏ឲ្យគំនាប់ទៅវិញជាមាសប្រាក់សំពត់អាវសារស្បៃតាមដំឡៃដ៏សមគួរដល់បណ្តាជនទាំងពួង ។ តែបណ្តាទាហានរបស់ឡេវអ៊ីដែលនៅក្នុងស្រុកកាំងតាំងនោះ នរណាទីងស្ម័គ្រចិត្តចូលមកធ្វើការជាមួយស៊ិនសិកៗ ចិញ្ចឹមរក្សាតាមគួរសម នរណាមិនព្រមនៅដោយបង្ខំ ស៊ិនសិកក៏ឲ្យមាសប្រាក់គ្រឿងសម្លៀកបំពាក់គ្រប់គ្នា ហើយបើកឲ្យលាទៅនៅរកស៊ី ធ្វើការតាមភូមិលំនៅ ។ កិត្តិស័ព្ទក៏ខ្ទរខ្ទាទៅថាស៊ិនសិកជាមនុស្សល្អគួរជាទីពឹងដល់ជនទាំងពួង ។

ស៊ិនសិកក៏បាត់ប្រើទាហានទៅទទួលមាតានឹងមា ហើយនឹងប្អូនប្រុសស្រីមកទុកនៅតំបន់ខយ៉ុកន ហើយតាំងស៊ិនគួនជាប្អូនប្រុសនឹងជីវថាយ ឲ្យទៅឈរក្សាស្រុកហួនសៀ ខ្លួនស៊ិនសិកក៏លើកសេនាទាហានទាំងពួងទៅកាយស្រុកតងង៉ី ។

គ្រានោះ ដើមប៉ុះហាដែលតាំងខ្លួនឡើងជាស្តេចហៅថាតិកអងនៅស្រុកតងង៉ី ផ្តុំទាហានឲ្យលើកទៅរក្សាស្រុក នៅតំបន់អសេង

កែហ៊ិនដែលជាដែនស្រុកគងង៉ ចាត់ចែងរៀបចំស្រុកជាស្រេច ក៏មាន ទាហានទៅប្រាប់ថា ស៊ុនសិកលើកទ័ពមក ងៀមប៉ុះហក៏ប្រើប្អូនប្រុសឈ្មោះងៀមអ៊ុ លើកទ័ពទៅតាំងនៅស្ពានហងកៀវជាផ្លូវសំខាន់ ងៀមអ៊ុជិះសេះកាន់ក្រប៊ីឈរចាំស៊ុនសិកនៅលើស្ពាន ។ ទាហានយកសេចក្ដីទៅប្រាប់ស៊ុនសិកថា ងៀមអ៊ុលើកទ័ពមកចាំច្បាំងនឹងលោកនៅលើស្ពាន ។

ស៊ុនសិកបង្គាប់ទាហានថា យើងត្រូវលើកទ័ពទៅច្បាំងនឹងងៀមអ៊ុវេលានេះ ។ តៀវហៀនទីប្រឹក្សាជំរាបថា ទាហានដែលមានថ្វីដៃក៏ច្រើនខ្លួន មិនគួរលោកចេញទៅច្បាំងខ្លួនឯងទេ បើលោកទៅបីដូចយកមាសទៅដុះនឹងថ្ម ។

ស៊ុនសិកយល់ឃើញត្រូវ ក៏ប្រើហាន់តុងលើកទាហានទៅតនឹងងៀមអ៊ុលើស្ពាន ហើយឲ្យតាន់ប៊ូ, ជីវឃីមចុះទូកតូច ១ យកធ្នូបាញ់ចម្រុះផ្លប់ទាំងសងខាងស្ពាន ។ ងៀមអ៊ុខូចខាតទាហានជាច្រើនក៏ថយទ័ពត្រឡប់ចូលទៅក្នុងស្រុកវិញ ហាន់តុងក៏ដេញសង្ខុញទៅទល់នឹងជើងកំពែង ។ ស៊ុនសិកលើកកងទ័ពចូលឡោមព័ទ្ធជុំវិញស្រុកគងង៉ ទាំងផ្លូវគោកទាំងផ្លូវទឹកដល់ ៣ ថ្ងៃមិនបានឃើញអ្នកឯណាចេញមកតស៊ូ ។ ស៊ុនសិកក៏លើកទាហានដើរមើលជុំវិញកំពែងស្រុក ហើយស្រែកថា នរណាចូលមកជាពួកយើងក៏ឲ្យបើកទ្វារចេញមក យើងមិនធ្វើឲ្យអន្តរាយទេ ។

ខណៈនោះទាហានងៀមបែះហម្នាក់ឈរលើសែនបន្ទាយ បាន ឮសំឡេងស៊ុនសិកស្រែកដូច្នោះក៏ខឹងណាស់ យកដៃឆ្វេងច្រត់លើសំយាបសែនយកដៃស្តាំបង្អុលមុខស៊ុនសិកហើយស្រែកជេរពីលើសែន ។ ថៃស៊ូជូក្រឡេកឃើញក៏ដំឡើងធ្នូបាញ់ហើយងាកមកប្រាប់ទាហានថា យើងនឹងដោតដៃអាមនុស្សកំណាចខ្ជាប់នឹងសែន ។ មនុស្សទាំងពួងងាកមើលទៅក៏ឃើញព្រួញដោតដៃទាហាននោះ ក៏នាំគ្នាសរសើរថៃស៊ូជូថា ស្ទាត់ធ្នូរកអ្នកណាស្មើគ្មាន ។

ឯទាហានពោនាទី ក្រឡេកឃើញថ្វីដៃថៃស៊ូជូ ក៏នាំសេចក្តីនោះទៅជំរាបងៀមបែះហ ៗ ក៏គ្រវីក្បាលហើយថា "បើយើងបានទាហានយ៉ាងនេះតែម្នាក់មកធ្វើការជាមួយផង យើងក៏មិនត្រូវខ្លាចអ្នកឯណាឡើយ" ហើយក៏ប្រឹក្សានឹងទាហានទាំងពួងថា សឹកគ្រានេះធំពន្ទឹកក្រៃលែង យើងនឹងគិតប្រការម្តេច? ។ ងៀមអ៊ីឆ្លើយថា ខ្ញុំបាទនឹងសុំយកអាសាចេញទៅនិយាយនឹងស៊ុនសិកដោយល្អ ។ ងៀមបែះហក៏យល់ព្រមផង ។ ងៀមអ៊ីក៏ចេញទៅរកស៊ុនសិកក្នុងបន្ទាយ ស៊ុនសិកឃើញងៀមអ៊ីដើរចូលទៅក៏ធ្វើជាស្រួលកាយ ក្រោកឡើងគំនាប់ហើយអញ្ជើញឲ្យអង្គុយតាមទីសមគួរ ចាក់ស្រាឲ្យផឹក លុះងៀមអ៊ីស្រវឹងស្រាហើយស៊ុនសិកក៏សួរថា ងៀមបែះហជាបងអ្នក ឥឡូវនេះនឹងគិតការដូចម្តេចទៅវិញ? ។ ងៀមអ៊ីឆ្លើយថា បងខ្ញុំនឹងប្រឹក្សាទាំងពួងពិគ្រោះយល់ថា នឹងសុំចូលមកអង្វរបែងស្រុកឲ្យលោកកាត់កណ្តាល ។

ស៊ិនសិកឮដូច្នោះខឹងណាស់និយាយថា "ស្រុកគងង៉ឺនេះនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃអញអស់ហើយ ឯងម្ដេចក៏ហ៊ានមកចរចាដូច្នេះ?" ថាហើយក៏ស្រែកហៅទាហានឲ្យចាប់ងៀមអ៊ុនឹងយកទៅសម្លាប់ ងៀមអ៊ុឮដូច្នោះក៏ហូតក្រប៊ីក្រោកឡើងនឹងកាប់ស៊ិនសិក ៗ ហូតក្រប៊ីដែលសៀតបង្កប់ពីក្រោយនោះគេគប់សទៅត្រូវងៀមអ៊ុដាច់កស្លាប់ ហើយឲ្យទាហានលើកយកក្បាលងៀមអ៊ុចោលទៅក្នុងកំពែង ៗ ងៀមបែះហាឃើញក៏ភ័យស្លុតរន្ធត់ស្មារតី មិនរិះគិតលើកកងទ័ពចេញទៅច្បាំងនឹងស៊ិនសិកក៏ទឹកគោតញញើត លុះដល់ពេលយប់ស្ងាត់ ងៀមបែះហាក៏នាំទាហានបើកទ្វាររត់ចេញទៅ ៗ

ស៊ិនសិកដឹងថា ងៀមបែះហារត់ចោលស្រុកទៅហើយ ក៏ចាត់ប្រើអ៊ុយកាយទៅវាយតំបន់កែហ៊ិន ឲ្យថៃស៊ួដូទៅវាយតំបន់អសេង លុះវាយបានស្រុកទាំង ២ តំបន់នេះហើយ ស៊ិនសិកក៏ចាត់ចែងឲ្យបណ្ដាពស្ដអកស្រុកគងង៉ឺនៅជាសុខក្សេមក្សាន្ត ហើយក៏លើកទាហានទៅតាមងៀមបែះហាដែលរត់ទៅនោះ ៗ

ងៀមបែះហាក្លែងខ្លួនជាចោរព្រៃ នាំស្ម័គ្របក្សពួកលើកទៅដល់តំបន់អ៊ុខង ប្រព្រឹត្តធ្វើចោរកម្មផ្សេងៗ ៗ ឡេងតោពួកស្រុកអ៊ុខងក៏ប្រមូលកេណ្ឌពស្ដអកស្រុកលើកចេញទៅវាយងៀមបែះហា ៗ ក៏រត់ឆ្លងទៅត្រើយម្ខាងមាត់ស្ទឹង តាំងបន្ទាយនៅតំបន់សៃស៊ុនដើម្បីនឹងរំហូតទៅស្រុកហាយខេ ៗ

ឯស៊ុនសិកដែលលើកទ័ពតាមទៅនោះ បានទៅដល់តំបន់អ៊ីខង ។ ឡេងតោជីងជំណឹង ក៏នាំយកកូនប្រុស ២ នាក់មករកស៊ុនសិក ហើយជំរាបថា ផៀមប៉ែះហារត់សំដៅតាមផ្លូវទៅស្រុកហាយខេ ។ ស៊ុនសិកក៏តាំងឡេងតោជានាយទាហានវេរ ហើយក៏ស្រុតលើកកងទ័ពទៅតាមផៀម-ប៉ែះហាទៀតបានលើកទៅទាន់គ្នានៅដំបន់សៃស៊ុន ផៀកៅក៏បរពលចូលវាយទ័ពផៀមប៉ែះហា ៗ ក៏បែកទ័ពរត់ទៅស្រុកហាយខេ ។

ឯអងឡេងហៅហ្វាយស្រុកហាយខេដឹងថា ផៀមប៉ែះហាបែកទ័ពរត់មក ក៏ឲ្យប្រមូលទាហានទឹងលើកចេញទៅជួយផៀមប៉ែះហា នោះងីហ្វូនពួកស្រុកអ៊ុំហៀវដែលជាទីប្រឹក្សានិយាយថា ស៊ុនសិកនោះជាមនុស្សមានថ្វីដៃខ្លាំងពូកែ ហើយតាំងនៅក្នុងសេចក្តីសត្យសុចរិត ល្អណាស់ ឯផៀមប៉ែះហាជាមនុស្សប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតអាក្រក់ ហេតុម្តេចលោកគិតទៅជួយខាងមនុស្សអាក្រក់វិញមិនគួរសោះ សូមឲ្យលោករិះគិតប្រើគំនិតជាកល់ឧបាយ ចាប់ខ្លួនផៀមប៉ែះហាបញ្ជូនទៅឲ្យស៊ុនសិកវិញប្រសើរជាង ។ អងឡេងស្តាប់មិនត្រូវចិត្តក៏ខឹងណាស់ ស្រែកគំហកឲ្យងីហ្វូនៗទាល់គំនិតក៏នៅស្ងៀម ។ អងឡេងក៏លើកទាហានចេញទៅជួបនឹងផៀមប៉ែះហា ហើយនាំគ្នាទៅតាំងបន្ទាយបោះទ័ពនៅកណ្តាលវាលស្រែ ក្បែរជើងភ្នំចាំទទួលទ័ពស៊ុនសិក ។

កាលស៊ុនសិកលើកទ័ពទៅដល់បន្ទាយផៀមប៉ែះហា ក៏ក្រឡេកឃើញអងអងឡេងជិះសេះឈរនៅមុខទាហានកាន់ក្រប៊ី ស៊ុនសិកស្រែកថា

យើងធ្វើការទាំងនេះប្រាថ្នានឹងឲ្យបណ្ដារាស្ត្របានសេចក្ដីសុខ ឯងៀមបៃះហជាមនុស្សអន្ធពាល ហេតុម្ដេចខ្ញុំធ្វើជាចៅហ្វាយស្រុកខុំពុំជាការផែនដី ទៅចងមេត្រីនឹងមនុស្សអាក្រក់ទៅវិញ ។

អងឡងបានឮដូច្នោះ ក៏ស្រែកដេរទៅស៊ុនសិកថា ឯងនេះជាមនុស្សលោកក្រោធម៉ិណាស់ ស្វះស្វែងដើរច្បាំងដណ្ដើមយកស្រុកទេសរបស់គេជាច្រើនតំបន់ នៅមិនទាន់អស់ចិត្ត ឥឡូវលើកមកលំអិតញាំញីក្នុងទីដែនរបស់អញ បានជាអញត្រូវលើកទ័ពមកជួយងៀមបៃះហវិញ ប្រាថ្នានឹងសងសឹកឯងឲ្យបាន ។

ស៊ុនសិកខឹងណាស់ ក៏បរសេះចូលទៅប្រយុទ្ធនឹងអងឡងបាន ៦ ក្បួន ថៃស៊ីជូឃើញដូចនោះ ក៏បរសេះស្ទុះទៅកាត់មុខស៊ុនសិក ដីវជៀវទាហានអងឡងក៏ចេញមកតស៊ូនឹងថៃស៊ីជូបាន ៤ ក្បួន ទទួលដីវយីជៀវកៅលើកទាហានមកទាន់ក៏ត្រឡប់ព័ទ្ធពីក្រោយ ឡោមជុំវិញអងឡងៗ ក៏នាំងៀមបៃះហរត់ត្រឡប់ចូលស្រុកវិញ ហើយទាញស្ពានទម្លាក់បិទទ្វារជិតយ៉ាងមាំមួន ។ ស៊ុនសិកក៏លើកទាហានឡោមព័ទ្ធជុំវិញស្រុកនោះ ។

(មានត)

រឿងអារក្សថ្លែងរឿងម្ភៃប្រាំ

លោកប៉ាយ-ប៊ុក ក្រមការ ក្រុមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ប្រែរៀបរៀង

(តមក)

រឿងទី ១០

អារក្សថ្លែងថា: "ឱព្រះមហាក្សត្រិយ៍! សូមក្រាបទូលទ្រង់, នៅប្រទេសគូរ (Gaur) មាននគរមួយឈ្មោះ វឌ្ឍមាន (Varddhaman) ហើយព្រះមហាក្សត្រិយ៍ដែលសោយរាជ្យនៅប្រទេសនោះ ទ្រង់ព្រះនាមព្រះបាទគុនសេខរ (Gunshekar) មានរដ្ឋមន្ត្រីម្នាក់កាន់លទ្ធិជ័យនិស្ត (jainiste) នាមអភ័យចន្ទ (Abhaichand) ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍នោះលុះដោយអំណាចសេចក្ដីណែនាំនៃរដ្ឋមន្ត្រីនេះ ទ្រង់ក៏កាន់សាសនាជ័យនិស្តដែរ ។ ទ្រង់បានហាមប្រាមមិនឲ្យប្រជារាស្ត្របស់ព្រះអង្គគោរពព្រះសិវៈ, ព្រះវិស្ណុៈ, បូជាគោញី, ដី, បិណ្ឌាស (Pindas) ល្បែងនឹងការសេពសុរានឹងមេរ័យ ។ ទ្រង់ប្រកាសហាមមិនឲ្យអ្នកណាយកអដ្ឋិធាតុទៅបោលនៅទន្លេគង្គាសោះឡើយ, ហើយរដ្ឋមន្ត្រីនោះ ក៏ចាត់ឲ្យមនុស្សដើរស្រែកប្រកាសនូវព្រះបំរាមនោះដោយវាយស្គរឡូងគ្រឹថា:

"ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់នឹងរឹបអូសយកភោគទ្រព្យ ធ្វើទណ្ឌកម្ម ហើយនិរទេសចេញពីនគរ នូវជនណាមួយដែលមិនប្រតិបត្តិតាមព្រះរាជបំរាមនោះ" ។

មានមួយថ្ងៃ លោកអភ័យចន្ទក្រាបទូលព្រះមហាក្សត្រិយ៍ថា: "សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ! ទូលព្រះបង្គំនឹងក្រាបទូលនូវគោលការណ៍នៃគុណធម៌ អ្នកណាដែលពិឃាតញាតិមិត្តក្នុងជីវភាពបច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកនោះមុខជានឹងពិឃាតដល់ទៅជីវភាពអនាគតផង, អ្នកនោះដែលមកកើតក្នុងពិភពលោក ដោយផលនៃបាបកម្មខាងលើ, ជីវិតមិនមែនរលត់រលាយទៅនៅពេលដែលសេចក្ដីស្លាប់មកដល់ទេ ព្រោះមនុស្សកើតម្ដងទៀត ហើយស្លាប់ គ្នាជានិរន្តរ៍ តាំងពីមនុស្សនោះចាប់បដិសន្ធិមកត្រូវបំពេញនូវករណីយកិច្ចផ្សេងៗ, សូមទ្រង់ទតនូវព្រះព្រហ្ម, ព្រះវិស្ណុ, ព្រះមហាទេពដែលបកដ័យចាញ់សេចក្ដីស្នេហា (រាគ:), ខឹង (ទោស:), សេចក្ដីកំណាញ់ (មច្ឆរិយ:) ហើយនឹងតណ្ហាត្រូវច្បុតមកកើតលើផែនដី មានឫកពារផ្សេងៗ, តែគោញីមានសភាពខ្ពង់ខ្ពស់ជាងព្រះខាងលើ គោញីនេះ លះបង់នូវទោស:, អបិយ: (សេចក្ដីស្អប់), អបាយមុខ, ទម្មក: (ឆត), មច្ឆរិយ: នឹងការស្រវឹងដែលជាបង្អែកនៃពិភពលោក, ជីវសត្វនៅលើដីជាកូននៃអកុសលខាងលើ, គោញីនេះបានថ្នាក់ថ្នមនូវសត្វលោកទាំងមូល ធ្វើឲ្យសត្វនេះបានសុខស្រួល ដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗ, បានជាសត្វលោកស្រឡាញ់គោញីនេះ, ព្រោះហេតុដូចនេះ បានជាទេវតាឥន្ទ្រព្រហ្ម នឹងពួកមនុស្សទទួលស្គាល់បង្គាប់គោញីនេះទាំងអស់, បានជាមិនត្រូវធ្វើតាមទំនៀមនៃទេវតាព្រះឥន្ទ្រព្រះព្រហ្មនោះ

ឡើយ; បពិត្រមហាពជ គួរតែទ្រង់គោរពកោតខ្លាចនូវគោញកុងពិភព លោក, នេះគឺជាករណីយកិច្ចមួយដ៏ប្រសើរចំពោះការគោរពនូវជីវិត ទាំងអស់, មនុស្សស្ត្រគតិប្រាននឹងបក្សា តាំងពីសត្វជ័រ រហូតដល់សត្វ ស្រមោច, គានករណីយកិច្ចអ្វីក្នុងពិភពលោកមានសភាពពិសិដ្ឋជាង ករណីយកិច្ចខាងលើ, មនុស្សលោក, ដើម្បីនឹងធ្វើរូបកាយឲ្យមាន ពលភាព, បរិភោគសាច់សត្វ, រងទុក្ខលំបាកឯនរក, ករណីយកិច្ចរបស់ មនុស្សត្រូវតែការពារជីវិតគ្រប់យ៉ាង, ហើយបើអ្នកណាមិនយល់នូវទុក្ខ របស់ជីវសត្វ, អ្នកណាដែលសម្លាប់សត្វបរិភោគ អ្នកនោះមានអាយុខ្លី ហើយដល់កើតមកក្នុងលោកទៀត ទៅជាមនុស្សវិកលវិការ, ខ្វិន, ខ្វាក់ក្អែកម្តងប្តូតាំងពីរខាង, មនុស្សគៀ, គម, ខុសខ្នាត, បើបរិភោគ រូបសត្តតិប្រាននឹងបក្សា អ្នកទាំងនោះធ្វើឲ្យវិនាសរូបខ្លួន ហើយសេចក្តី ទុក្ខនឹងមានឡើងក្នុងការសេពសុរានឹងមេរ័យ, ហេតុនេះទ្រង់មិនត្រូវ សោយនូវសាច់ ព្រមទាំងសុរានឹងមេរ័យឡើយ" ។

ដោយហេតុដែលបានពណ៌នានូវយោបល់ទាំងនេះ ក្រាបទូល ព្រះបាទគុនស្នេហការ បានជាលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីណែនាំទ្រង់ឲ្យកាន់ សាសនាជ័យនិស្ត ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់ធ្វើតាមបង្គាប់លោកនាយក រដ្ឋមន្ត្រីនេះទាំងអស់ ហើយត្រូវត្រាប្រកាសស្តេដោយសេចក្តីប្រកាន់ជឿ ជាក់នៃសាសនានេះជាមូលដ្ឋាន, ទ្រង់លះបង់នូវពួកព្រាហ្មណ៍, យោគី

(យោគាវចរ), តាបសមហាហ្ម័ត (Fagenis) ទេវ: (ទេវតា), សន្និយាសីស៍ (Sannyasis, (ប្រហែលជាឥសី?), លោកសង្ឃមហាហ្ម័ត (Derviches) ។

មានមួយថ្ងៃ, ព្រះបាទគុនស្នេហការ ទ្រង់សោយទិវង្គត, ព្រះរាជបុត្រ ទ្រង់ព្រះនាម ធម៌ធ្វជ: (Dharmdhwaj - មហាក្សត្រិយ៍មានគុណធម៌) បានឡើងសោយរាជសម្បត្តិស្នងអង្គព្រះបិតា ។ មានមួយថ្ងៃ, ទ្រង់មានព្រះរាជបញ្ជាឲ្យចាប់នាយករដ្ឋមន្ត្រីអភ័យចន្ទ ត្រាស់បង្គាប់ឲ្យកោរក្បាលទុកតែសក់ប្រាំពីរសរសៃ, យកពណ៌ខ្មៅលាបមុខ ហើយឲ្យជិះលាជុំវិញព្រះរាជធានី មានបាវគែងទូងគេរី រួចនិរទេសចេញពីព្រះរាជអាណាចក្រ ។ ទ្រង់ក៏ត្រួតត្រាប្រទេសតាមព្រះទ័យព្រះអង្គ គ្មានព្រួយបារម្ភអ្វីឡើយ ។

មានកាលមួយថ្ងៃ គឺក្នុងទិវាយរដូវ, ព្រះបាទធម៌ធ្វជ: ទ្រង់យាងទៅប្រពាតនឹងព្រះអគ្គមហេសី ក្នុងព្រះរាជឧទ្យានមួយ ដែលមានស្រះបទុមធំមួយ ។ ដោយទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យចង់ស្រង់ទឹក, ទ្រង់ក៏ផ្លាស់ព្រះពស្ត្រ យាងចុះទៅក្នុងស្រះនោះ ។ ទ្រង់បានបេះបុប្ផាមួយ យាងចូលទៅជិតមាត់ត្រាំង ដើម្បីនឹងបាចទៅឲ្យព្រះអគ្គមហេសី, តែបុប្ផានេះជ្រុះពីព្រះហស្តព្រះអង្គធ្លាក់ទៅលើព្រះបាទព្រះនាងបាក់បែកខ្ទេចខ្ទីអស់ ។

ទ្រង់ភ័យជាខ្លាំង ឡើងពីស្រះហើយក៏យកឱសថទៅលាបព្រះបាទព្រះនាង, តែដូនជាក្នុងពេលយប់នោះ ព្រះចន្ទភ្លឺចាំងថែងអស្ចារ្យ ។

ព្រះចន្ទនោះមានរស្មីចាំងមកលើព្រះអគ្គមហេសីទីពីរ ស្រាប់តែទ្រង់មានកន្ទួលពាសពេញព្រះរូប, ហើយក្នុងមួយរំពេចនេះ ស្រាប់តែឮសូរអង្រែបុកខ្ទាំងទៅក្នុងត្បាល់ឈើ ស្រាប់តែព្រះអគ្គមហេសីទីបី ទ្រង់ឈឺព្រះកេសខ្ទាំងដល់ទ្រង់ព្រះវិសញ្ញី (ដួលសន្លប់) នៅទីនោះ ។

អារក្សនោះថ្លែងរឿងចប់សព្វគ្រប់ហើយ ក៏ក្រាបទូលសួរទៅព្រះមហាក្សត្រិយ៍ថា: "បណ្ដាព្រះអគ្គមហេសីទាំងបីអង្គ, តើព្រះអគ្គ-មហេសីអង្គណា មានគុណសម្បត្តិជាងគេ?" ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលតបទៅនឹងអារក្សថា: "ព្រះអគ្គមហេសីដែលទ្រង់ដួលសន្លប់មានគុណសម្បត្តិជាងគេ?" ។

អារក្សនោះបាន ស្ដាប់ព្រះបន្ទូលហើយក៏វិលត្រឡប់ទៅកាន់រុក្ខជាតិវិញ, ព្យួរខ្លួនលើមែកឈើសិរិស៍វិញ, ហើយព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់បានយាងទៅចាប់ទាញអារក្សនោះលើកលីលើព្រអង្សាទៅ ។

ចប់ រឿងទី ១០ មានរឿងទី ១១ តទៅទៀត ។

រឿងស្នេហាជាតិ

៤ ឈុត

លោក គង់-លឹម និស្សិតសាលាគរុវិជ្ជា ភ្នំពេញ តែង

(តមក)

ឈុតទី ៤ ឆាកទី ១

(កាព្យលំនាំបារាំង)

វណ្ណតារា វណ្ណនារី

វណ្ណតារា

កន្ទង់ត្រូវការតែផ្ការីក ទើបចាប់ចិត្តត្រេកនឹងរូបផ្កា

កន្ទង់សប្បាយនឹងស្នេហា ឯផ្កាក៏ត្រេកត្រអាលក្រៃ

តែផ្កាល្អមិនប្រក្រតី គង់មានថ្ងៃណានឹងរុះរោយ ៗ

ម៉្លេះផ្កាតូបចិត្ត ! ប្រព្រឹត្តផ្ដោយ កន្ទង់បែរក្រោយលែងត្រូវការ

ហេតុតែកំដៅព្រះសុរិយា បានជាផ្កាស៊ូនឹងកន្ទង់ ! ៗ

ឱព្រះអើយរូបខ្ញុំដូចតួអង្គ បុប្ផា ! កន្ទង់ ! ដូច្នេះណា

ភាណានពសម្លាញ់គូស្នេហា កុំក្អេប ! សង្សារសម្លាញ់អ្នក ! ៗ

(និយាយទៅកាន់វណ្ណនារី)

វណ្ណនារី ! ប្អូនបងមិនគួរសោះ ! ប្អូនឃើញ ! រូបបងប្រព្រឹត្តខុស

ម្ដេចមិនសន្ដោសដល់បងផង   ប្រញាប់តែប្រាប់ម៉ាក់តែម្ដង
ប្អូនគ្មានគិតបងទេប្អូនស្រី ។

វណ្ណឆារី

ព្រោះតែគិតហើយបាននិយាយ! ការនេះមិនងាយទេអ្នកស្រី
ចុះបើរូបបងចង់បានប្ដី!   ម្ដេចមិននិយាយឲ្យម៉ាក់ដឹង? ។
បងមិនដឹងទេ! ម៉ាក់គាត់ខឹង   សឹងខាំស៊ីសាច់បងទាំងរស់
ដោយអំពើបងប្រព្រឹត្តខុស   យកប្រុសសហាយមកលើផ្ទះ ។
បងចេះច្បាប់នេះយ៉ាងជ្រៅជ្រះ   ម្ដេចមិនសំពះគោរពច្បាប់
បើចេះបទអ្វី! ត្រូវតែងគ្រាប់   ឲ្យគាប់ជាវង្សយើងអ្នកខ្ពស់!
បងធ្វើយ៉ាងហ្នឹងនាំអ័បឈ្មោះ   ពូជយើងអ្នកខ្ពស់តែបុកទាប ។

វណ្ណតារា

បងគិតថាបងធ្វើសុភាព   ភបទាបកិរិយាឲ្យត្រឹមត្រូវ
បងគិតយ៉ាងនេះគិតដល់ឪ   ប៉ុន្តែឥឡូវធ្វើដូចម្ដេច!
បើក្ដីស្នេហាបងសម្រេច   ចូរប្អូនកុំភ្លេចថាយល់ត្រូវ ។
ប៉ាយើងយៀកមិញចាប់យកទៅ ម្ដេចប្អូនមិនគិតឲ្យវែងឆ្ងាយ
ចុះប្អូនដឹងទេរូបអ្នកម្ដាយ   សប្បាយចិត្តទេកល់តែថ្ងៃ ៖
ណាមួយរៀបប្អូនឲ្យមានប្ដី   តើម៉ាក់សព្វថ្ងៃព្រួយយ៉ាងណា?
ឯរូបបងយកប្ដីហ៊ានក្លា   មិនទាន់រៀបការបងស៊ូគ្រមុន

អូន! គំនិតបង! មិនមែនស៊ុន ប្រពន្ធ! មិនគាប់ដល់សង្សារ
ជាតិប្រុសនរណាដូច! នរណា តែងរៀបការហើយមិនសូវទេ! ៗ

វណ្ណតារី

ខ្ញុំគិតដូចបងក៏បានដែរ   តែត្រូវការគេខ្លួនជាស្រី
បើត្រឹមតែពាក្យនឹងសំដី   ខ្ញុំឥតនិយាយធ្វើអ្វីទេ
តែបងប៉ះពាល់ដល់កាយគេ   គេឲ្យខ្ញុំត្រូវជាដូចម្ដេច? ៗ
បើចាំការហើយដឹងសម្រេច   ម្ដេចបងទ្រាំចាំមិនបានឬ? ៗ

វណ្ណតារា (ទឹង)

មិនបាច់ប្អូនឯងនាងបញ្ឆៀ!   គឺជារូបបងមិនមែនប្អូន!

វណ្ណតារី (ទឹង)

ប្រយ័ត្នមុនការសម្រាលកូន!   សណ្ដានដុំថ្មថ្លែងពោលទៅ!
មិនបាច់ថាបងគិតដល់ធុ!   ដែលយួនចាប់ទៅបីខែហើយ! ៗ
ម៉ែះរកសម្លាប់បាត់ទៅហើយ!   មិនបាច់បងឆ្លើយរកដោះសា
តែបានដល់ដៃកប្រហារ   មិនថាស័ក្ដិធំស័ក្ដិតូចទេ ៗ

វណ្ណតារា (ទឹង)

វណ្ណតារីឈប់លែងនិយាយទៅ   បើឯងមិនគិតដល់រូបឆ
អញគិតឃើញត្រូវបានអញធ្វើ   ការលួចនឹងហើយនៅធ្វើគេ

នៅតែដដែលចង់តែឈ្នះ ! ៗ ពោលពាក្យឲ្យអញតែផ្តេសផ្តាស
គិតទះកំភ្លៀងឲ្យវិលខួរ និយាយសំដីគ្មានបេះគួរ
ឆ្គាំងពីក្បាលដល់ចុងជើង និយាយស្រលបួលចង់ជំទៀង
បបើងធ្វើបុកឯងគ្រាន់បើ ៗ (ចេញ)

វណ្ណនារី

អានតែគេធំ ! ប្រើអំណាច ធ្វើបង់គេពិតតែកោងកាច
ខ្ញុំ ! ប្អូនគ្មានខ្វាចគោរពទេ កាណទកមិតយក ! ច្បាស់ជាអេរ
គេសោតកំល្អនោកង់លោក គង់មានថ្ងៃណាទឹងដេកសោក !
ឲ្យម៉ាក់កំពោកបេញពីផ្ទះ ៗ គិតឃើញខ្លួនឯងថាត្រវណាស់
កិរិយាផ្តេសផ្តាសបែបផ្លូវចេះ អាស្លូវតែល្ងង់ទៅ ! អ្នកចេះ
ទៅ (Collège) បីឆ្នាំដែរនៅធ្វើភ្លើ ធ្វើជាបង់គេបុករើ
ភ្លើភ្លើហើយនៅថាគ្រាន់បើ ! ៗ

ភាគទី ២

សុខា វណ្ណនារី

សុខា

មានរៀនហេតុអ្វី ! ទៀតកូនស្រី ! (naturelle)
បានចេះតែព្រួសប្រសំដី ឈ្មោះគ្នារៀនអ្វី ! ទៀតហើយហ្នឹង ៗ
ឲ្យស្គាល់តែព្រួសំដីតឹង ទឹងអ្វីកំទឹងតែពាល់ថ្ងៃ

តែដល់ការហើយអញដាក់ដៃ   ឲ្យប្ដីឯងមើលឬកបន្តិច ។
តែខឹងអ៊ីឡើងឲ្យញ៉ើចៗ   ដូចចាបពពេចរត់រកពង ។

វណ្ណារី

ចុះបងវណ៌្ណតាកមិនគិតផង   ខឹងឡើងម្ដងៗ ដូចគេឆ្កួត
បើធ្វើអ៊ី ៗ ចង់ប្រកួត   អួតឡើងតែវាយធ្វើជាមុខ ។
មិនដែលឮសួរសំដីសុខ   មុខសោតមិនដែលឃើញសប្បាយ
មិនចេះពោលទេរឿងសហាយ   យកមកនិយាយរាល់វេលា ។
កាលពីថ្ងៃមិញគេជួបគ្នា   នៅក្នុងទីធ្លានៃសួនច្បារ
គេឈរខ្សឹបគ្នាពីរឿងការ   ធ្វើជាសញ្ញាខ្ញុំកាត់យល់! ។

សុខា

ណ្ហើយលែងគិតទៅពីវានោះ   បើកូនឯងឃើញវាធ្វើខុស
កុំកូនបន្ទោសអ៊ីវាឡើយ ។
វានឹងអញហួសកែទៅហើយ   កូនហើយធ្វើស្ងៀមលែងគិតទៅ ។

វណ្ណារី

តែពោលកាលណាបានរឿងឥ   ចែចូវយកមកនិយាយក្វាម
គេថាប្ដីគេនឹងសងឈាម   សង្គ្រាមតតាំងនឹងជាតិយួន
យកមកនិយាយឲ្យផ្ទួនៗ   ថាខ្លួនគេស្រឡាញ់ឥណាស់ ។
តែចិត្តគេគិតទៅតែផ្ដាស   ខ្ញុំក្ដៅណាស់ម៉ាក់ពីរឿងនេះ!

សុខា

កូនលែងក្តៅទៅនាងអ្នកបេះ ដំរែមះកូនឯងប្រែងរៀបចំ ៗ
ការល្អបនេះហើយធ្វើឲ្យសម! ក្រមុំកូនម៉ាក់ចាំថែជូន
តុបតែងពងកាយសំអាតខ្លួន មាសស្ងួនកូនម៉ាក់! ទៅក្នុងចុះ ៗ
បិទទ្វារឲ្យជិតកុំឲ្យប្រុស! កំឡោះពាំចរកមើលកូន
កុំមាត់កុំកនៅឲ្យស្ងួន បងប្អូនកៀរមកពេញឥឡូវ
បើចេញមកក្រៅកុំក្រញូវ ញញឹមបើកផ្លូវឲ្យស្រួលកាយ ៗ

ឆាកទី ៣

សុខា ភាណី

ភាណី

អ្នកម៉ង! ឃើញបងខ្ញុំមកទេ?

សុខា

ទេ! មិនឃើញទេ! ភាណីអើយ

ភាណី

អ្នកម៉ងច្បាស់លាក់បងហើយ! ណ្ហើយអ្នកម៉ីងអើយ! កុំលាក់អ្វី...

សុខា

អាពេល! ផ្ទះអញមានកូនស្រី និយាយស្រួលបួលកុំមាយា
ប្រយ័ត្នតែអញព្រាប់លោកមា ឲ្យឯងដឹងគ្នាឥឡូវហ្នឹង

ភាណី

អ្នកមិនរាយខ្ញុំៗ ឥតខឹង !　　ប៉ុន្តែខ្ញុំដឹងចិត្តមិនហើយ
មិនខឹងទឹងខ្ញុំអ្នកដោយ　　មិនអើយ ខ្ញុំនិយាយលេងទេ !

សុខា

ចុះអញក៏គ្មានថាអ្វីដែរ　　តែឯងនិយាយមិនគួរសម ៗ
តែបើពួកឆ្ងាយមានការធំ　　ព្រោះខ្លួនអញមានកូនក្រមុំ
ក្រោយៗ ឯងកុំពោលបែបហ្នឹង ! ៗ

ភាណី

បាទ !　　បងមិត្តណា ខ្ញុំបាត់មួយថ្ងៃ
មិនឃើញមកផ្ទះទឹងអាស្រ័យ　　បាយបាត់មួយថ្ងៃមិនឃើញសោះ
ខ្ញុំស្អប់អាដែងប្រុសកំឡោះ　　រាហោះហើរដើរមិនបាយទឹក ! ៗ

សុខា

ទៅស្រុកគេយូរក្រែងគ្មានទឹក !　　រលឹកនឹកឃើញដីដែនខ្មែរ
ឯងកុំខឹងអ្នកយមិនទេ !　　ស្រុកខ្មែរយើងគ្រាន់ដែរសព្វថ្ងៃ ! ៗ

ភាណី

ទ ! មិនដែលបានពួសំដី　　បងខ្ញុំនិយាយរៀងបាក់ង
តែថ្ងៃកាលណាខ្ញុំសើចគាំង　　ក៏ថ្ងៃចម្បាំងពីពេះណាស់
បើសិនអ្នកមិនបានប្រទះ　　ច្បាស់សើចលេចនោមផងមិនខាន ! ៗ

សុខា

ពីព្រោះយ៉ាងណា ក៏មិនបាន   ក្មេចប្រាណទៅដល់លេចនោមទេ
សុំដីឯងផ្ទុល ! អញចង់ដេរ   ឲ្យគេឯងពុតឡូវហ្នឹង !
ហើយចុះរឿងអីសើចដល់ម៉្លឹង ?   ឯងដឹង ! ប្រាប់មីងឲ្យយល់ផង
ឯងប្រាប់ឲ្យតែតាមទំនង   កុំគ្នងកុហកឲ្យសោះក្មួយ ! ៗ

ភាណី

ស្តួរបៀបហ្នឹងនាំឲ្យព្រួយ   តែក្មួយមិនលាក់ធ្វើអ្វីទេ
តែខ្ញុំមិនដឹងរឿងអ្វីដែរ !   តែពួកគេសើចខ្ញុំសើចដែរ ៗ
រឿងនោះហួសហែខ្ញុំតគយល់

សុខា

គ្មានបានការអ្វី ! នាំអំពល់   រវល់ ! ខាតពេលណាស់លោកក្មួយ

ភាណី

មិនធ្វើការអ្វី ! ចាំខ្ញុំជួយ   កុំព្រួយឲ្យសោះពីរឿងការនោះ ! ៗ
ការម្តេចក៏ជះយស្រែបលើប៉ា !   លោកទិញធានាទាវផាំងអស់ ៗ
លោកប៉ាខ្ញុំចាស់ដូចកំឡោះ   គាត់វង់ផាំងអស់ការអ្វីៗ
ចំណែកប៉ែកខ្ញុំក្បៀវខាងស្រី !   ទំគមនិខ្ញុំទុកឲ្យខ្ញុំ ៗ

(មានត)

រឿងប៉ូល និង វីរស៊ីនី

លោកផេង-ជ្រីវ សាស្ត្រាចារ្យ នៅសាលាគរុវិជ្ជា ភ្នំពេញ

ប្រែរៀបរៀង

(តមក)

ជួនកាល លោជាអ្នកបែបព្រួយ ជនឯទៀតប្រជុំគ្នា ហើយនាំគ្នាធ្វើអ្នកនោះឲ្យបាត់ព្រួយ ៗ រូបជនម្នាក់ៗប្រើគំនិតផ្សេងៗគ្នាទាំងអស់ នាងម៉ារគ៏រីត បានខាងបេះរើកកាយ, នាងទ្យាតួរ ខាងឯញញឹមស្ងៀម, វីរស៊ីនី ខាងឯបេះថ្នាក់ថ្នមបបោសអង្អែល, អាប៉ូលខាងឯនិយាយត្រង់ និយាយពិត, នាងម៉ារីនឹងឌូម៉ាំងខាងឯជួយអែបអបខាងក្រៅ ៗ បើកាលណាឃើញគេព្រួយ គាត់ក៏ព្រួយដែរ បើឃើញគេយំ គាត់ក៏យំដែរ ឧបមាដូចជាវល្លិជួយរួបរឹតដើមឈើធំៗ ដើម្បីទប់នឹងខ្យល់ព្យុះ ៗ

កាលណារដូវល្អ គេនាំគ្នាទៅវិហារ ប៉មពើម្មុះ រាល់អាទិត្យ ៗ មានពួកអ្នកមានទ្រព្យជិះសុទ្ធតែអង្រឹងស្នែងមកវិហារនោះដែរ ហើយចង់សូមស្គាល់ត្រកូលទាំងពីរ ចង់ចូលដៃនិយាយរឿងផ្សេងៗ តែត្រកូលទាំងពីរនេះមិនព្រមទទួលចូលដៃផង ដោយយល់ឃើញថា ធម្មតាអ្នកមានអំណាចស្វែងរកអ្នកខ្សត់ខ្សោយគ្រាន់តែនិយាយបញ្ជោរសើចលេងហើយការនិយាយច្រើនតែរៀបរាប់អំពីការអាក្រក់ល្អនៃជនដទៃ ៗ ម្យ៉ាងទៀតត្រកូលទាំងពីរនេះ វៀររហូតទាំងមិនព្រមទៅដើរចូលទីងរប៉ើចរប៉ោច

ដែលចូលចិត្តតែនិយាយដើមគេ ឬហៅថាមនុស្សកម្រោល ៗ គឺដើរ ផិតអ្នកមានបណ្ដាស័ក្តិធ្វើបែបខ្លាច ដើរផិតមនុស្សផ្ដេសផ្ដាសធ្វើប៉ែបមិន រវល់ព្រងើយ ៗ តែកិរិយាមារយាទរបស់ត្រកូលនោះ តែងប្រកប ដោយច្បាប់ចេះគួរសម ជាអ្នកជួយទុក្ខធុរៈអ្នកក្រីក្រ ជាអ្នកមានសេចក្ដី កោតក្រែងដល់មនុស្សមានសម្បត្តិ ជាអ្នកទំនុកទុកចិត្តនៃអ្នកខ្សត់ ៗ

កាលបើសូត្រធម៌ហើយ គេច្រើនតែមកសូមពរអំពីត្រកូលទាំងពីរ គឺមនុស្សដែលមានទុក្ខមកសូមជំបូនទូន្មាន ឬក៏កូនក្មេងមកអញ្ជើញឲ្យទៅ ជួយម្ដាយកាប់ឈើនៅភូមិជិតខាង ៗ នាងតែងមានក្បួនផ្សំថ្នាំជាប់ជាមួយ មិនដែលដាច់ ហើយថែមទាំងមានមន្តគាថាអមថ្នាំនោះទៀតឲ្យរឹតតែពូកែ ឡើង ៗ នាងអាចបណ្ដេញទុក្ខព្រួយចេញពីចិត្ត ពីក្នុងកាយអ្នកជម្ងឺបាន ៗ នាងឡាតួរជាអ្នកនិយាយពីអានុភាពព្រះជាម្ចាស់ឲ្យអ្នកជម្ងឺស្ដាប់ ហាក់ ដូចជាព្រះមកគង់នៅពីមុខ ៗ វីស៊ីទី សប្បាយចិត្តណាស់ លុះត្រឡប់ មកវិញ ព្រោះមានឱកាសធ្វើអំពើកុសល ៗ គឺវីស៊ីទីជាអ្នកផ្សំថ្នាំកុំឲ្យ មនុស្សឈឺ នឹងជាអ្នកសូត្រធម៌ជុំឲ្យពូកែ ៗ ជួនណារួចពីឲ្យថ្នាំដល់ អ្នកជម្ងឺ នាងដើររហូតដល់ផ្ទះខ្ញុំ ៗ រៀបចំអាហារឲ្យពួកត្រកូលនេះ អាស្រ័យនៅមាត់ស្ទឹងលេងសប្បាយ ៗ ហើយជួនណាខ្ញុំយកកេសជ្ជៈ មកចាក់ចែកជូនអ្នកទាំងអស់ផឹក ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នារឹតតែមានសេចក្ដី សប្បាយរីករាយឡើង ៗ ជួនណាយើងនាំគ្នាទៅផឹកលេងក្បែរមាត់

សមុទ្រ ៗ យើងនាំគ្នាបេះអន្លក់សមុទ្រដែលដុះពាសពេញយកទៅអាស្រ័យជាមួយម្ហូបអាហារដែលយកពីផ្ទះទៅ ៗ យើងនាំគ្នាស្ទូចត្រីស្ទូចបង្កង ចាប់ក្តាម ការខ្ចៅ ការត្រី គ្រប់បែបតាមឆ្នេរសមុទ្រ ៗ យើងមានសេចក្តីសប្បាយក្រៃពេក នឹងក្រឡេកមើលព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិទាំងពួង ៗ ជួនណា នាំគ្នាទៅអង្គុយលើដុំថ្មក្រោមម្លប់ឈើ ហើយមើលរលកទឹកសមុទ្រ ផាត់ពពកពីកណ្តាល មកបែកខ្ចាយនៅក្បែរជើងពល់គ្នា ពុស្គួរគួរឲ្យខ្លាចពេក ៗ អាប៉ូលប៉ុនហែលដូចត្រី ជួនណាហែលទៅទំលើដុំថ្មមួយនៅមុខរលក ហើយកាលណារលកបោកមកជិតដល់ក់លោកហាក់ហែលមកច្រាំងវិញ រលកបែកពពុះសំពោងដេញតាមកប្រកិត ៗ ហើយមកទាន់គ្នាត្រឹមឆ្នេរខ្សាច់ ៗ វីរស៊ុទឃើញដូច្នោះស្រែកស្ទើរភ្លាត់សំឡេងថា ក្រោយកុំធ្វើអ៊ីចឹងទៀត ខ្ញុំភ័យខ្លាំងណាស់ ៗ

កុមារទាំងពីរច្រៀងកំលេងសប្បាយ ក្នុងពេលបាយនោះ ៗ វីរស៊ុទច្រៀងសរសើរសេចក្តីសុខស្រួលនៃអ្នកធ្វើស្រែចំការ នឹងច្រៀងអំពីការនឿយហត់ព្រួយជានិច្ចនៃអ្នកដើរសមុទ្រ គឺមកតែពីតណ្ហាបណ្តាលឲ្យស៊ូទៅដើររកលើទឹកជាវត្ថុកំណាចជាងដីដែលឲ្យសម្បត្តិដល់យើងប្រកបដោយសន្តិភាព ៗ ជួនណា នាងកំប្លែងក្តុងជាមួយអាប៉ូល ធ្វើដំណើរគ្មានច្រៀងអ្វីឡើយ ៗ ការធ្វើអ្វីតែដោយកាយសញ្ញា ហ្នឹងហើយជាភាសាដើមរបស់មនុស្សជាតិ ភាសាហ្នឹងគ្រប់សាសន៍ចេះទាំងអស់ ៗ ជាតិក្មេង

តែងធ្វើត្រាប់កាយសញ្ញានៃមនុស្សព្រាស ។ ហេតុដូច្នេះ បានជាកុមារ ទាំងពីរគ្រាន់តែបានឃើញកិច្ចតែម្តងក៏អាចចាំបាន ។ វីរស៊ីន ចាំរឿង ដែលម្តាយក់មើលឲ្យស្លាប់ តែកាលណាពួកខ្មាំងវាយស្គរទូងៗ នាងតាំង ចេញមក ក្អមមួយទូលលើក្បាល ហើយដើរសន្សៀម បែបភ័យបំរុងទៅ ដងទឹក នាស្រះក្បែរខាង ។ ខ្មាំងនឹងមារ ធ្វើជាពួកអ្នកគង្វាលចៀម ឈ្មោះ ម៉ាដ្យាន ឃាត់មិនឲ្យវីរស៊ីនចូលមកជិតស្រះ ហើយធ្វើជារុញ ច្រានឲ្យថយចេញ ។ អាប៉ូលតែមកជួយវីរស៊ីន ធ្វើជាវាយខ្មាំងនឹង មារ ហើយដងទឹកដាក់ក្អមឲ្យនាងក្រមុំ ក្នុងវេលាកំពុងលើកក្អមដាក់ លើក្បាលឲ្យវីរស៊ីន អាប៉ូលហុចផ្កាមួយដុំឲ្យទៅនាង ។ ឃើញកា ធ្វើដូច្នោះ ខ្ញុំក៏ចូលដៃលេងជាមួយនឹងគេផង: ខ្ញុំធ្វើជាមនុស្សម្នាក់ឈ្មោះ ក៏តែល ហើយខ្ញុំយល់ព្រមឲ្យកូនស្រីក្រមុំរបស់ខ្ញុំទៅអាប៉ូលយកធ្វើ ជាភរិយា ។

ម្តងទៀត វីរស៊ីន តែងខ្លួនធ្វើជាស្ត្រីកំសត់ម្នាក់ឈ្មោះរុត មេម៉ាយ ហើយក្រផង លុះត្រឡប់មកស្រុកដើមរបស់ខ្លួន គ្មាននរណាស្គាល់ ទៅជាស្ត្រីបរទេសអនាថា ដោយសារនាងនោះដើរពោលស្រុកកូម៉ិយូ ពេក ។ ខ្មាំងនឹងមារធ្វើជាអ្នកច្រូតស្រូវ ។ វីរស៊ីនធ្វើជាដើរតាម ក្រោយអ្នកច្រូត ហើយរើសកួរស្រូវដែលជ្រុះដោយដីឯណេះឯណោះ ។ អាប៉ូលធ្វើជាមេម្ចាស់ស្រែ បែបរីកក្រអឺត តាំងសួរដំណើរដើមទងនឹង

វីរស៊ុនី ៗ ឆ្លើយតបទៅវិញ ដោយសំដីរញីរញ័រតក្កមា ៗ ប្រហែលមួយស្របក់ កើតមានសេចក្ដីមេត្តា អាប៉ូលយល់ព្រមឲ្យនាងកំសត់នៅជាមួយ អាប៉ូលយកគ្រឿងស៊ីគ្រប់មុខដាក់ពេញថ្នក់វីរស៊ុនី ហើយនាំនាងមកនៅចំពោះមុខយើង ដូចជាកាលជាន់នោះ គេនាំទៅនៅចំពោះមុខអស់បណ្ដាពួកអ្នកក្រុង ហើយបន្ទឺវាចាឡើងថា ខ្ញុំយកនាងនេះធ្វើជាភរិយា តោះបីនាងនេះក្រដូច្នេះក៏ដោយ ៗ នាងឡាគួរ ឃើញលេងរឿងដូច្នេះ ក៏នឹកដល់ខ្លួនកាលដែលបងប្អូនទាំងអស់គេបោះបង់ចោលកាលខ្លួនជាស្រីមេម៉ាយ នឹកកាលដែលនាងម៉ារគ៉ីតទទួលយកខ្លួនធ្វើជាសំឡាញ់ដោយចិត្តស្ម័គ្រស្មោះ នឹងនឹកដល់វាសនាកុមារទាំងពីរទៅក្នុងអនាគត កាលណាបានគ្នាជាប្ដីប្រពន្ធ នាងអត់ទ្រាំពុំបាន រហូតដល់យំហៀរហូរទឹកភ្នែក ៗ មែនពិត ការដែលទឹកឃើញសេចក្ដីទុក្ខខ្លាំងពេក ឬសេចក្ដីសប្បាយពេញចិត្ត តែងបណ្ដាលឲ្យយើងហៀរហូរទឹកភ្នែកជាមិនខាន ៗ

ជាច្រើនពេលណាស់ ដែលយើងកំពុងលេងសប្បាយ ហើយយប់មកដល់នៅក្នុងព្រៃ ៗ តែអំណាចខ្យល់ល្អនឹងធាតុអាកាសស្រួលអាចឲ្យយើងពល់គ្នាអាស្រ័យដំណេកនៅកណ្ដាលព្រៃក្រោមដើមឈើបាន មិនមានគិតភ័យអំពីចោរលួចឯផ្ទះ ឬនៅទីកន្លែងដេក ៗ ព្រឹកឡើង យើងត្រឡប់មកខ្ទមវិញរៀងខ្លួន ឃើញផ្ទះយើងគ្មានរទិតអ្វីសោះ

ទៅស្អាតដដែលដូចកាលដែលយើងចេញទៅ ៗ ទៅក្នុងកោះនេះមនុស្សច្រើនប្រកបដោយសេចក្តីសុចរិតពិតត្រង់ ផ្ទះមិនសូវត្រូវការបិទទ្វារទឹងសោរឡើយ ហើយសោទៀតជាវត្ថុដ៏ប្លែកដល់ភ្នែកអ្នកស្រុក ៗ

ក្នុងមួយឆ្នាំ ៗ មានថ្ងៃ១ៈ ជាថ្ងៃដែលអាប៉ូលនឹងវីរស៊ីនីមានសេចក្តីសប្បាយអស់បែប គឺថ្ងៃដែលកុមារទាំងពីរធ្វើបុណ្យ ៗ តាំងពីព្រលឹម វីរស៊ីនីរៀបចំម្ហូបធ្វើនំយកទៅចែកឲ្យពួកត្រកូលបារាំងដូចគ្នា តែក្រពេក ដែលមានកំណើតក្នុងកោះហ្នឹង ហើយមិនដែលស្គាល់ជាតិនំអុីបេកសត់ពេក គ្មាននរណាជាទីពឹង បរិភោគតែមើមក្តួចនៅកណ្តាលព្រៃ ព្រោះជាត្រកូលថោកទាប មិនចេះបង្ហាត់គ្នាឲ្យមានសេចក្តីក្លាហានក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិត ៗ អាប៉ូលគេជាអ្នកកាន់នំខ្លួនឯងយកទៅចែកឲ្យត្រកូលទាំងឡាយនោះ លុះពួកត្រកូលនេះបានទទួលនំហើយ ក៏សន្យានឹងមកលេងផ្ទះនាងឡាតួរ នាងម៉ាគើរីតក្នុងថ្ងៃស្អែក ៗ ព្រឹកឡើង គេឃើញម្តាយត្រកូលពួកនេះមកដល់ មានកូនពីរបីនាក់ស្គម ៗ បែបខ្លាចគេ ដើរមិនហ៊ានងើបមើលមុខអ្នកជិតខាងទេ វីរស៊ីនីឃើញដូច្នោះ ស្ទុះទៅចាប់ដៃចរចាគេចចាកអាក៉កដើម្បីឲ្យគ្នាបាត់អៀនខ្មាស ហើយរៀបឲ្យអង្គុយស្រួល យកទឹកផ្អែមមកឲ្យផឹកឲ្យត្រជាក់ខ្លួនស្រួល ៗ កាលណាពួកនេះស្រួលខ្លួនហើយ វីរស៊ីនីប្រាប់អាប៉ូលឲ្យនាំកូនស្រីទាំងប៉ុន្មានពាំលេងសប្បាយ ៗ វីរស៊ីនីដើរតាមជាប់ជាមួយនឹងពួកនាងក្រមុំទាំងអស់នោះ

ជានិច្ច តែលុះឃើញនាងក្រមុំអស់នោះ ហាក់ដូចមិនសូវសប្បាយ វីរស៊ុនីដោយចង់ណាស់ឲ្យនាងក្រមុំទាំងឡាយរកពយជាមួយនឹងត្រកូល នៃនាង ក៏មានវាចាថា: "គេមានសេចក្ដីពេញចិត្ត តែកាលណាគេ អាចធ្វើឲ្យអ្នកដទៃពេញចិត្តផង" ។ កាលណាពួកត្រកូលនេះត្រឡប់ ទៅផ្ទះវិញ វីរស៊ុនីបង្គាប់ឲ្យយកតាមចំណង់ នូវរបស់ណាដែលខ្លួនគាប់ ចិត្ត ធ្វើជាប្រាប់ថា: យកទៅ? អាហ៊ឹងចំឡែកហើយ ហើយថ្មី ផង ។ បើវីរស៊ុនីក្រឡេកឃើញសំពត់កណ្ដាប់កណ្ដាបពេក នាងរើសរក សំពត់មួយនាងពីរបី ហើយឲ្យអាប៉ូលលួចយកទៅដាក់នៅមាត់ទ្វារផ្ទះ នៃត្រកូលកំសត់ ។ នាងធ្វើកុសលច្រើនបែប ដូចព្រះជាម្ចាស់ ហើយ មិនចង់ឲ្យគេដឹងអ្នកកត្ដា គ្រាន់តែសំដែងអំពើឲ្យឃើញ ។

អ្នកពលគ្នាជាសាសន៍អឺរុប ដែលតាំងពីកុមារភាព តែងមានគំនិត ពេញទៅដោយការយល់ទុកជាមុន ជាគ្រឿងជំទាស់នឹងកំឡាំងរបស់ខ្លួន អ្នកមិនអាចយល់ថាធម្មជាតិអាចបេះឲ្យពន្លឺ នឹងឲ្យសេចក្ដីរកពយទេ ។ ដួងចិត្តអ្នកដែលចំណេះស្ដួចស្ដើងនៅតែពីខាងក្រៅ មិនយូរប៉ុន្មានក៏ដល់ នូវទីបំផុតនៃសេចក្ដីសប្បាយនៃវិជ្ជានោះ តែចំណែកធម្មជាតិនឹងតួចិត្ត វិញ គឺដូចជាអណ្ដូងដែលមានទឹកផុសចេញជានិច្ច ។ អាប៉ូលនឹងវីរស៊ុនី គ្មាននាឡិកា មហាសង្ក្រាន្ត សៀវភៅបុរាណ គម្ពីររឿងនឹងគម្ពីរដែល និយាយពិសភាពចិត្តឡើយ ។ ពេលវេលានឹងខែឆ្នាំនៃកុមារទាំងពីរ

គឺដឹងបានតាមធម្មជាតិទាំងអស់ ។ ក៏ស្គាល់ពេលម៉ោងតាមស្រមោលដើមឈើ ក៏ស្គាល់រដូវដោយសារឈើផ្កាផ្លែ ក៏ដឹងចំនួនឆ្នាំតាមដំណាំដែលក៏ដាំប៉ុន្មានលើក ប៉ុន្មានគ្រា ។ គំរូបែបនេះ តែងឲ្យសេចក្ដីពេញចិត្តដល់ក៏នឹងចំណាំទុក ។ វីស៊ីនីប្រាប់ថា ដល់ពេលបាយហើយ ព្រោះស្រមោលដើមចេកមកដល់គល់ ឬប្រាប់ថា ជិតយប់ហើយ ដ្បិតស្លឹកអម្ពិលញោម ។ បើអ្នកជិតខាងសួរថា អង្កាល់នាងឯងមកលេងឯផ្ទះយើង វីស៊ីនីឆ្លើយថា ចាំអំពៅខ្ញុំធំសិន ។ គេសួរអំពីអាយុអាប៉ូលនិងអាយុនាង វីស៊ីនីប្រាប់ថា អាយុបងខ្ញុំស្មើនឹងអាយុផងដើមដូងអាធំនៅមាត់ស្រះ អាយុខ្ញុំស្មើនឹងអាយុដើមដូងអាតូច ។ ស្វាយផ្លែជប់ពីរដង ក្រូចផ្កាម្លូបួនដងហើយ តាំងពីខ្ញុំកើតមក ។ ជីវិតនៃកុមារទាំងពីរ ដូចជាជាប់នឹងជីវិតដើមឈើនិងជីវិតនៃព្រៃព្រឹក្សា ។ រឿងដែលក៏ដឹង គឺដឹងតែអាយុរបស់ម្ដាយក៏ ដឹងថាសួនច្បារដាំពីកាលណាមក ដឹងថាត្រូវធ្វើអំពើល្អដល់អ្នកដទៃ ហើយមិនត្រូវទទឹងទាស់នឹងអាជ្ញារបស់ព្រះជាម្ចាស់ ។

ក្រៅអំពីនោះ កុមារទាំងពីរគ្មានត្រូវការចង់មាន ចង់ចេះដូចបែបយើងនេះទេ ។ ការខ្សត់ខ្សោយនិងការល្ងង់ខ្លៅ គឺសមនឹងកញ្ញរបស់គ្នា ។ មិនមានថ្ងៃណាមួយដែលក៏មិនគិតជួយនឹងបំរើអ្នកដទៃ ។ ហើយប្រសិនណាបើក៏មានសេចក្ដីកាន់ប្រឡបន្តិចបន្តួច មនុស្សបរិសុទ្ធមិនសូវខ្លាចក្រែងលោមានគ្រោះថ្នាក់ប៉ុន្មាន ។ អាប៉ូលនិងវីស៊ីនី តែង

មានជីវភាពនឹងការប្រព្រឹត្តិតែបែបដូច្នេះរៀងមក ៗ មិនមានសេចក្តីព្រួយណាមួយធ្វើឲ្យវាជ្រួញមុខ មិនដែលសេចក្តីអាក្រក់អ្វីមួយនាំឲ្យទឹកឈាមវាល្អក់ មិនដែលមានចំណង់ដ៏លាមកដែលជាគ្រឿងដំទាស់ដល់ចិត្ត: សេចក្តីស្នេហា សេចក្តីទៀងត្រង់ សេចក្តីអាណិត តែងញុំាងរូបព្រមទាំងចិត្តវាឲ្យរឹងរឹតតែចម្រើនឡើងរាល់ថ្ងៃ ៗ កុមារទាំងពីរ កាលនៅជាទារកស្រស់ទ្រលុក ៗ ដូចជាជាតិមនុស្សជាន់ដំបូង ដែលព្រះជាម្ចាស់ឲ្យមកកើតក្នុងច្បារមួយឈ្មោះ អេដែន ជនទាំងពីរនេះ ដើមឡើយតែងអាស្រ័យនៅជាមួយគ្នា រាប់អានគ្នាដូចជាបងប្អូនបង្កើត វ៉ែស៊ីនីស្លូតនឹងធឹង តែងទុកចិត្តគេដូចនាងអែវ អាប៉ូលដូចអ្នកដាំ ធំប៉ុនមនុស្សធម្មតាហើយ តែចិត្តជា ដូចកូនក្មេង ៗ ជួនកាលវាហានវាចាទៅកាន់វ៉ែស៊ីនីក្នុងពេលដែលវាត្រឡប់មកពីធ្វើការវិញថា : " កាលណាបងអស់កម្លាំង គ្រាន់តែឃើញមុខអូនឯង បងបាត់ហេវមួយរំពេច ៗ កាលណាបងនៅលើភ្នំ ហើយឃើញអូនឯងដើរខាងក្រោម បងមើលអូនឯងល្អដូចផ្កាកុលាបលេចឡើងនៅកណ្តាលច្បារយើង ៗ កាលណាបងឃើញអូនដើរតម្រង់ទៅផ្ទះ រូបហង្សនឹងដំណើរហង្សដែលគេនិយមថាល្អ មានរាងសមរម្យ ក៏យកមកប្រៀបនឹងរូប នឹងដំណើរអូនពុំបាន ៗ ទោះបីអូនចេញបាត់ពីមុខបងទៅ បងក៏មិនចាំបាច់រកអូនមើលទៀត មានអ្វីមួយដែលបងរកថ្លែងប្រាប់អូនពុំបាននោះ ជាប់នៅនឹងខ្យល់

ត្រង់កន្លែងអូនដើរ ជាប់នៅស្មៅត្រង់កន្លែងអូនអង្គុយ ៗ កាលណាបងចូលជិតអូន បងព្រឺព្រួចអស់ទាំងកាយ ៗ ពិណាផ្លុមេឃ មិនស្រស់ដល់ពណ៌ក្អែកអូនឡើយ ៗ សំឡេងសត្វស្លាបនៅប្រទេសបេង្គាល់ក៏មិនពីរោះដល់សំឡេងអូន ៗ បើបងបានប៉ះអូនឯងតែនឹងចុងម្រាមដៃបន្តិច បងព្រឺអស់ទាំងខ្លួន ៗ អូនមិនចាំទេឬ កាលយើងដើរត្រសច្នងស្ទឹងក្អំដោះបី ៗ ក្នុងពេលដែលយើងមកដល់មាត់ស្ទឹង បងហៅណាស់ តែដឹងថា អូនមកទំលើខ្នងបង ៗ ហាក់ដូចជាមានស្លាបដូចសត្វហើរ ៗ ចូរអូនប្រាប់បងបន្តិច ថាអូនមានអ្វី ក៏ធ្វើឲ្យបងស្រឡាញ់អីម្ល៉េះ ឬដោយគំនិតអូនឯង? តែម្ដាយយើងមានគំនិតពូកែជាងយើងទៅទៀត ឬដោយអូនចេះថ្នាក់ថ្នមបបោសអង្អែល? តែម្ដាយយើងចេះបបោសអង្អែលជាងអូនទៅទៀត ៗ បងជឿថា អូនមានបុណ្យ ៗ ទៅមុខទៅបងមិនភ្លេចសោះដែលអូនបានដើរតែជើងទទេទៅដល់ស្ទឹងទឹកខ្មៅ ដើម្បីសូមទោសឲ្យនាងកំសត់ម្នាក់នៅខ្ញុំគេលួចរត់មក ៗ នែ? មាសព្រលឹងបង ចូម៉ុមកាន់យកខ្ទូវក្រូចមួយមែកស្ងួតតែផ្កានេះចុះ ដែលបងកាច់មកពីក្នុងព្រៃ ហើយចូរអូនយកមែកក្រូចហ្នឹងទៅទុកវេលាយប់ក្បែរគ្រែដែលអូនគេង ៗ ចូរនាងញ៉ាំឃ្មុំនេះមើល ដែលបងយកមកពីថ្កុំ តែចូរនាងមកអង្គុយលើភ្លៅបងបន្តិចសិន ឲ្យបងបាត់អស់កម្លាំង " ៗ

(មានត)

ព្រះថេរពីររូបនិមន្តមកពីលង្កាទ្វីប

ទៅទស្សនាការ ខេត្តសៀមរាប

ព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជា កែ-អឿន (វីរិយប្បញ្ញោ)

រៀបរៀង

ដោយបានទទួលបើបញ្ជាការនៃព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះសុមង្គលសីលាចារ្យ

មេគណវត្តដំណាក់ - សៀមរាប

កាលពីថ្ងៃសៅរ៍ ១៤ កេចខែជេស្ឋឆ្នាំរោងចត្វាស័ក ព.ស. ២៤៩៥ គឺថ្ងៃទី ២១ ខែមិថុនា គ.ស. ១៩៥២ មានព្រះថេរពីរអង្គ គឺព្រះថេរអង្គមួយ នាម បិយទស្សី វស្សា ១៨ អាយុ ៣៨ ឆ្នាំ, មួយអង្គទៀតនាម បញ្ញាសិរី វស្សា ១៣ អាយុ ៤២ ឆ្នាំ ជាសមណទូតនៃសមាគមពិភពលោក និមន្តមកពីលង្កាទ្វីបទៅទស្សនាការខេត្តសៀមរាប បាននិមន្តពីភ្នំពេញមកដល់សៀមរាបវេលាម៉ោង ៧ ។ ថ្ងៃនោះមានភិក្ខុសាមណេរជាច្រើនក្នុងវត្តដំណាក់ មានព្រះតេជព្រះគុណព្រះសុមង្គលសីលាចារ្យ មេគណជាប្រធាន នឹងពុទ្ធបរិស័ទជាច្រើនរង់ចាំទទួលបដិសណ្ឋារៈ ។ ក្នុងដំណើរនិមន្តមកនេះមានសមណទូតពីរអង្គពីក្រុងភ្នំពេញជូនដំណើរមកផង គឺព្រះសង្ឃសត្ថា ប៊ុណ្ណ - សម្ភាជ នឹងព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជា សុខ - ឃាងដែលសម្ដេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីសង្ឃនាយក ចាត់ឲ្យជូនដំណើរមក ។ លុះនិមន្តមកដល់ហើយក៏ឡើងទៅថ្វាយបង្គំព្រះសុមង្គល

សីលាចារ្យមេគណ ព្រមទាំងព្រះថេរានុត្ថេរៈគ្រប់អង្គ នឹងទទួលបដិសណ្ឋារៈចំពោះពុទ្ធបរិស័ទដែលទៅថ្វាយបង្គំ, ក្រោយពីនោះបន្តិចក៏និមន្តលោកឲ្យទៅសម្រាកនៅទីសាលាបាលីរងដែលរៀបចំបំរុងទុកប្រគេន ។ វេលាម៉ោង ៩ យប់ ព្រះសង្ឃក្នុងវត្តដំណាក់ទៅធ្វើឧបោសថកម្មក្នុងព្រះវិហារ ។ ព្រះថេរទាំងពីរអង្គមានប្រាថ្នាចង់ទៅធ្វើជាមួយផង ដើម្បីនឹងមើលរបៀបព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងស្រុកខ្មែរ, ក្នុងពេលនោះនិមន្តព្រះគ្រូសង្ឃសត្ថា ប៉ុណ្ណ-សម្ពាជ ឲ្យសម្តែងព្រះបាតិមោក្ខដោយសង្ខេប ព្រោះពេលនោះព្រះថេរទាំងនោះលោកអស់កម្លាំងខ្លាំង ដោយមកតាមផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល; លុះធ្វើឧបោសថកម្មចប់ហើយ គេនិមន្តលោកមកសឹងនៅសាលាបាលី ។

លុះព្រឹកឡើងថ្ងៃអាទិត្យ ១ កើតខែអាសាឍ (២២,៦,៤២) វេលាម៉ោង ៨ ព្រះថេរទាំងនោះនិមន្តទៅទស្សនាទីអង្គរ, ក្នុងខែត្រសៀមរាប មានព្រះថេរខ្លះ តាមជូនទៅផង គឺវត្តដំណាក់ មានព្រះសុមង្គលសីលាចារ្យមេគណនឹងលោកមហាបរិយត្តិលី-លន លោកមហាបរិយត្តិម៉ាន់-ឡាយ, វត្តព្រះព្រហ្មរតន៍ ព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជា កែ-អឿន, វត្តពោធិលង្កា ព្រះវិន័យធរអនុគណ តាន់-ឡុង ព្រះមហាឧត្តមវិជ្ជា វេន-ព្រីង, វត្តធម្មិស្សរពាម (រលួស) ព្រះវិន័យធរអនុគណ ឯក-ញឹម នឹងលោកធុតង្គពីរអង្គទៀត ព្រមទាំងមានឧបាសកឧបាសិកាវត្តដំណាក់ ៣០ នាក់ តាមទៅចាត់ចែង

រៀបចំចង្ហាន់ប្រគេនពេលថ្ងៃត្រង់ ដោយរាជការក្នុងខែត្របានធ្វើអំណោយ
រថយន្តធំមួយឱ្យជូនដំណើរទៅ ។ មុនដំបូងចាប់ទស្សនាពីប្រាសាទនគរវត្ត
ក្នុងពេលនោះលោកសង្កេតមើលអស់ពេលជាយូរ ហើយមានថតជាច្រើន
កន្លែង លោកមានសេចក្តីស្ញើចអស្ចារ្យណាស់អំពីបុរាណប្រាសាទទាំង
នោះ ៗ លុះចុះពីប្រាសាទនគរវត្តបរថយន្តហួសទៅមើលពីប្រាសាទ
បាពួនរៀងទៅដល់ស្រះព្រះពិធូរ, ដោយវេលាជិតដល់ពេលឆាន់ត្រង់
ហើយ, ដល់ស្រះព្រះពិធូរក៏ឈប់សម្រាកនៅសាលាក្បែរស្រះនោះ
ហើយស្រង់ទឹក ពួកឧបាសកឧបាសិការៀបចំចង្ហាន់ប្រគេនឆាន់, ក្នុង
ពេលនោះហាក់ដូចជានឹងមានពិធីបុណ្យអ្វីមួយ, លោកលង្កាទាំងពីរអង្គ
មានសេចក្តីរីករាយសប្បាយណាស់, ពោលជាភាសាបាលីថា " ទេក
សុន្ទរ, អាហារំ សុន្ទរំ, ឧទកំ សុន្ទរំ, អរញ្ញំ សុន្ទរំ," ដូច្នេះស្ទើរតែមិន
ដាច់ពីមាត់; លុះព្រះសង្ឃឆាន់រួចហើយ ឧបាសកឧបាសិកា និមន្តព្រះ
ថេរលង្កាពីរព្រះអង្គឱ្យអនុមោទនា " យថា " ភាសាបាលីលង្កា, រួចហើយ
លើកខាទនីយភោជនីយាហារ យកទៅបរិភោគ ។ រួចហើយ ធ្វើដំណើរ
ជូនលោកទៅតាមផ្លូវវង់ធំ មើលប្រាសាទព្រះខាន់, នាគពន្ធ, មេបុណ្យ,
ប្រែរូប, រៀងទៅដល់ស្រះស្រង់ឈប់ចុះស្រង់ទឹកសម្រាកសម្រាន្តក្នុង
ទីនោះអស់ពេលយូរ, តពីនោះទៅហួសទៅមើលប្រាសាទតាកែវ រួច
ត្រឡប់ទៅមើលប្រាសាទបាយន្តវិញអស់ពេលយូរនឹងថតជាច្រើនកន្លែង

ដកបដល់ម៉ោង ៦ កន្លះល្ងាចទើបត្រឡប់ទៅសៀមរាបវិញ ចៀងចូលទៅមើលវត្តពោធិលង្កា ដោយសេចក្ដីនិមន្តនៃលោកគ្រូចៅអធិការនិងឧបាសកឧបាសិកាដើមវត្តនោះ, ក្នុងពេលនោះភិក្ខុសាមណេរឧបាសកឧបាសិកាជាច្រើនរង់ចាំទទួលបដិសណ្ឋារៈ ហើយប្រគេនភេសជ្ជៈដល់ព្រះថេរានុត្ថេរទាំងនោះផង ក្នុងទីបំផុតកិច្ចនោះ ព្រះថេរឱ្យទាំងដល់ភិក្ខុសាមណេរ ឧបាសក ឧបាសិកាទាំងមានសេចក្ដីអំណរចំពោះបដិសណ្ឋារកិច្ចយ៉ាងក្រៃលែង ហើយអនុមោទនា "យថា" តាមសមគួរ ក្រោយពីនោះត្រឡប់ទៅកាន់វត្តដំណាក់វិញ នៅវេលាម៉ោង៧កន្លះ ។

លុះដល់ម៉ោង ៩ យប់ មានសម្ដែងធម៌ទេសនាក្នុងវត្តដំណាក់ ៣ លើក មានភិក្ខុសាមណេរជាង ២០០ អង្គ និងឧបាសក ឧបាសិកា ជាង ៣៩០ នាក់ព្រមទាំងកដការក្នុងខែត្រគ្រប់ក្រសួង និមន្តនិងអញ្ជើញទៅស្ដាប់ ។

លើកទី ១ និមន្តព្រះថេរធម្មទស្សីសំដែង, វេលាដែលលោកឡើងកាន់គ្រែធម្មាសនៈ ហើយពួកឧបាសក ឧបាសិកាក៏តាំងនមស្ការព្រះរតនត្រ័យ តាមទម្លាប់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ទើបអារាធនាសុំសីល ៥ លុះទទួលសីលរួចហើយ អារាធ្យវត្តតាំងសូត្រ "ព្រហ្ម" ដើម្បីឱ្យសំដែងធម៌ទេសនា ស្រេចហើយទើបលោកតាំងប្រកាសអញ្ជើញទេវតាឱ្យស្ដាប់ មានបាលីថា "សមន្តា ចក្កវាឡេសុ" ដូចក្នុងស្រុកយើងតែង

សូត្រគន្ថវេលាចំរើនព្រះបរិត្តដូច្នោះ ស្រេចហើយទើបលោកប្រកាសដល់ព្រះថេរានុត្ថេរដែលជួបជុំគ្នាទីនោះ ព្រមទាំងឧបាសក ឧបាសិកា ហើយប្រារព្ធសំដែងធម្មទេសនា អំពីឱវាទ ៣ យ៉ាង ជាភាសាបាលីថា:

"សព្វបាបស្ស អករណំ កុសលស្ស ឧបសម្បទា
សចិត្តបរិយោទបនំ ឯតំ ពុទ្ធានសាសនំ"

(ប្រែថា) ការមិនធ្វើអំពើបាបទាំងអស់ ១ ការបំពេញកុសលឲ្យបរិបូណ៌ ១ ការជំរះជុសខាត់ចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យបរិសុទ្ធម៉ត់ចត់ ១ ឱវាទទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយគ្រប់ព្រះអង្គ ៗ ធម្មទេសនានេះ ព្រះគ្រូសង្ឃសត្ថាប៉ុណ្ណ - សម្មាជបានប្រែមួយឃ្លាម្តង ៗ ពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ, ព្រមទាំងអធិប្បាយជាសេចក្តីផ្សេងៗទៀត ដល់ទីបំផុតលោកប្រដៅពុទ្ធបរិស័ទឲ្យខំចំរើនមេត្តាភាវនា ជានិច្ចកាល ; ព្រះថេរអង្គនេះសំដែងចប់នៅម៉ោង ១០ ៗ

លើកទី ២ – និមន្តព្រះថេរបញ្ញាសិរីឲ្យសំដែង, សំដែងលើកនេះខាងដើមមានចំនងដូចលើកទី ១ ដែរ តមកទើបលោកសំដែងធម្មទេសនាគាថា ១ មានក្នុងគម្ពីរធម្មបទខុទ្ទកនិកាយដែលព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សំដែងប្រារព្ធនឹងនាងបេសការធីតា ជាភាសាបាលីថា

អន្ធភូតោ អយំ លោកោ តនុកេត្ថ វិបស្សតិ
សកុណោ ជាលមុត្តោវ អប្បោ សគ្គាយ គច្ឆតិ

ប្រែថា: លោកិយមហាជននេះ មានងងឹតគឺមោហៈគ្របសង្កត់ហើយ បណ្ដាលោកិយមហាជនទាំងនោះ អ្នកដែលពិចារណាឃើញច្បាស់នូវព្រះត្រៃលក្ខណ៍ មានអនិច្ចលក្ខណៈជាដើមមានតិចគ្នាណាស់ (ព្រោះហេតុនោះបានជា) ជនតិចគ្នាណាស់ទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រៀបដូចជាសត្វស្លាបតិចណាស់ដែលរួចផុតអំពីសំណាញ់ (របស់ព្រាន) ដូច្នោះ ។

ធម្មទេសនានេះ ព្រះគ្រូសង្ឃសត្ថា ប៉ុណ្ណ-សម្ភារ ប្រែមួយឃ្លាម្ដងៗ ដូចលើកមុនដែរ, ហើយទើបលោកលើករឿងបេសការធីតាវត្ថុ មកសំដែង, ដល់ទីបំផុតលោកប្រដៅពុទ្ធបរិស័ទឲ្យចំរើនមរណស្សតិជានិច្ចកាលកុំឲ្យដាច់ ធម្មទេសនាលើកទី២ នេះចប់នៅម៉ោង ១១ ។

លើកទី ៣ – ពុទ្ធបរិស័ទ និមន្តព្រះគ្រូសង្ឃសត្ថា ប៉ុណ្ណ-សម្ភារ ឲ្យសំដែងអំពីដំណើរដែលលោកនិមន្តទៅបុណ្យសូមព្រះអរហន្តធាតុព្រះសារីបុត្ត - ព្រះមោគ្គល្លាន ក្នុងប្រទេសនេប៉ាល់ លោកក៏សំដែងយ៉ាងពីរោះក្បោះក្បាយជាសេចក្ដីសង្ខេបៗ ដោយលោកមានសេចក្ដីនឿយហត់អំពីពេលថ្ងៃនោះជាខ្លាំងណាស់ ។ ធម្មទេសនានេះចប់នៅម៉ោង ១២, ធម្មទេសនាទាំង ៣ លើកនេះ សុទ្ធតែពីរោះតាប់ចិត្តនៃពុទ្ធបរិស័ទយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះក្នុងពេលនោះ គ្មានពុទ្ធបរិស័ទណាមួយក្រោកចាកធម្មស្សវនដ្ឋានសោះ មានសេចក្ដីស្ងៀមស្ងាត់សើរតែគ្រប់ៗគ្នា,

ដល់ទីបំផុតធម្មទេសនាហើយ ព្រះសង្ឃក៏អនុមោទនាតាមទំនៀមរួចទើប ឧបាសក ឧបាសិកាសូត្រផ្សាយចំណែកកុសល, ហើយក៏ធ្វើវន្ទនាការ ចេញចាកទីអារាមទៅកាន់គេហស្ថានរៀងៗខ្លួន ។

ព្រះថេរលង្កាពីររូប និងព្រះថេរក្រុងភ្នំពេញពីររូប និមន្តទៅសឹង លុះដល់ម៉ោង ៥ ធ្វើដំណើរចេញចាកខែត្រសៀមរាបឆ្ពោះទៅកាន់ក្រុងភ្នំពេញវិញ ។

អស់លោក-អ្នកនាំផ្សាយ !

ដែលខ្ញុំធ្វើកិច្ចការលំបាកនឿយហត់ទាំងម៉្លេះនេះ
មិនមែនយកប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទេ
គឺប្រយោជន៍បំពោះជាតិនិងសាសនាប៉ុណ្ណោះ ។

ព្រះសុមង្គលសីលាចារ្យមេគណ

បញ្ជីរាយនាមចៅអធិការដែលតាំងថ្មី

របស់ក្រសួងធម្មការ

(តមក)

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៤ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ ទេព-ណយ នាមឆាយា ឥន្ទជោត កើតឆ្នាំជូត អាយុ ៥០ វស្សា ៣០ ជាគ្រូសូត្រឆ្វេង វត្ត-ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៥ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ មឿន-ជាត់ នាមឆាយា ធម្មបញ្ញា កើតឆ្នាំរកា អាយុ ៣០ វស្សា ១០ ជាគ្រូសូត្រស្តាំ វត្តកោះធំ ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៦ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ មុយ-ស៊ុប នាមឆាយា ធម្មសុវណ្ណ កើតឆ្នាំកុរ អាយុ ២៧ វស្សា ៧ ជាគ្រូសូត្រឆ្វេង វត្ត-ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៧ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ កាន់-ផង់ នាមឆាយា ឥន្ទសុវណ្ណ កើតឆ្នាំរកា អាយុ ៥៤ វស្សា ៣៤ ជាគ្រូសូត្រស្តាំ វត្តត្បែងធំ ឃុំឈើតុម ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៨ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ ភន់-ស៊ុន នាមឆាយា ឥន្ទសុវណ្ណ កើតឆ្នាំ - - - អាយុ ៣៧ វស្សា ១៥ ជាគ្រូសូត្រឆ្វេង វត្ត-ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៦៩ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ ព្រំ-សាំង នាមឆាយា ព្រហ្មសរ កើតឆ្នាំច អាយុ ៤០ វស្សា ២០ ជាគ្រូសូត្រស្តាំ វត្តយសវិន័យ ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៧០ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ អ៊ុច-ផល នាមឆាយា ធម្មសុវ័ណ្ណ កើតឆ្នាំរោង អាយុ ៣៤ វស្សា ១៣ ជាគ្រូសូត្រឆ្វេង វត្ត-ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៧២ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ ជឿក-ឯក នាមឆាយា ឥន្ទជោតោ កើតឆ្នាំមមី អាយុ ៣២ វស្សា ១៣ ជាចៅអធិការវត្តដូងយ៉ាំង ឃុំត្រពងពុង ស្រុកភ្នំក្រវាញ ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧៧៣ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ វ៉ឹត ឈឿន នាមឆាយា សុវណ្ណត្ថេរ កើតឆ្នាំមមែ អាយុ ៣១ វស្សា ១១ ជាគ្រូសូត្រស្តាំ វត្ត-ឃុំ-ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

សញ្ញាប័ត្រលេខ ៧.៧៤ ចុះកាលបរិច្ឆេទដដែល តាំងលោកគ្រូ មឿង-ស្រស់ នាមឆាយា សិរីថេរោ កើតឆ្នាំកុរ អាយុ ២៧ វស្សា ៨ ជាចៅអធិការវត្តអង្គកែវ ឃុំខ្សាំង ស្រុក-ខេត្តដដែល ។

(មានត)